

Wykaz wniosków de lege ferenda Najwyższej Izby Kontroli przedstawionych w wynikach kontroli opublikowanych w 2024 roku^{1/}

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku de lege ferenda	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
1.	Rozwój elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej (dział: energia)	P/22/015	ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne Dz. U. z 2024 r. poz. 266	Podjęcie działań celem zmiany przepisów ustawy Prawo energetyczne w zakresie rozpatrywania przez Prezesa URE wniosków o rozpatrzenie sporów w sprawach odmów przyłączenia.	Niezrealizowany	Ustalenia kontroli wskazują, że przepisy ustawy Prawo energetyczne nie dają Prezesowi URE możliwości zlecenia przygotowania ekspertyzy na potrzeby rozpatrywania sporów. W procedurze rozpatrywania wniosków operatorzy systemów dystrybucyjnych zlecali i korzystali z wyników ekspertyz dotyczących możliwości i warunków przyłączenia sporządzanych na ich zlecenie. Prezes URE kierował się wynikami tych ekspertyz, wydając rozstrzygnięcia w prowadzonych postępowaniach. Zdaniem NIK ekspertyza powinna być sporządzana przez niezależny podmiot, wybrany przez Prezesa URE. W przeciwnym razie, istotnym dowodem w sprawie jest ekspertyza sporządzona na zlecenie podmiotu, który jest stroną postępowania i jest zainteresowany utrzymaniem w mocy swojej własnej decyzji.
2.	Zagospodarowanie i opodatkowanie nierozdysponowanych gruntów Skarbu Państwa w województwie łódzkim (dział: budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo)	P/23/071	ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, ze zm.	Modyfikacja postanowień art. 228 ustawy o gospodarce nieruchomościami, wskutek której starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu zostaliby zobowiązani do ewidencjonowania w zasobie nieruchomości Skarbu Państwa nieruchomości planowanych do objęcia postępowaniem komunalizacyjnym, jak i już objętych wszczętym postępowaniem, do czasu uprawomocnienia się ostatecznej decyzji Wojewody i dokonania stosownych zmian w księgach wieczystych.	Niezrealizowany	Obecnie art. 228 ustawy o gospodarce nieruchomościami wyłącza nieruchomości komunalizowane na podstawie ustawy z dnia 10 maja 1990 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz.191, ze zm.), dalej: ustawa komunalizacyjna, z ewidencji zasobu nieruchomości Skarbu Państwa prowadzonej przez właściwych miejscowo starostów pomimo tego, że do czasu uprawomocnienia się decyzji komunalizacyjnej wydanej przez Wojewodę, nieruchomości te wciąż stanowią własność Skarbu Państwa. Ponadto art. 228 ugn wprowadza wyłączenie jedynie dla nieruchomości komunalizowanych na podstawie ustawy komunalizacyjnej, pomijając inne regulacje prawne na podstawie których nieruchomości, po spełnieniu określonych przesłanek, przechodzą na własność gmin. Zmiana postanowień ustawy o gospodarce nieruchomościami w powyższym zakresie umożliwiłaby ujednolicenie działań starostów wobec ogółu nieruchomości Skarbu Państwa niezarządzanych przez inne podmioty uprawnione do działania i ewidencjonowania nieruchomości Skarbu Państwa na podstawie przepisów szczególnych, a także zapewniłaby stosowny nadzór nad tymi nieruchomościami. Obecnie, z uwagi na ww. uregulowania prawne

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						nieruchomości te nie są ujmowane w ewidencji zasobu nieruchomości Skarbu Państwa prowadzonej przez starostów jak i w ewidencji nieruchomości gminnych. Jednocześnie powzięcie przez starostów informacji o skali nieruchomości przeznaczonych do komunalizacji wskutek wprowadzenia ich do ewidencji zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, mogłoby istotnie wpłynąć na przyspieszenie działań komunalizacyjnych. Za wprowadzeniem takiego rozwiązania przemawia również charakter decyzji komunalizacyjnej, przedmiotem której jest rozstrzygnięcie czy dana nieruchomość podlega komunalizacji, albowiem dopiero od chwili jej uprawomocnienia gmina może skutecznie powoływać się w obrocie na swoje prawo i prawem tym rozporządzać.
3.	Zagospodarowanie i opodatkowanie nierozdysponowanych gruntów Skarbu Państwa w województwie łódzkim (dział: budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo)	P/23/071	ustawa z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych Dz.U. Nr 32, poz. 191, ze zm. ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa Dz. U. z 2024 r. poz. 584, ze zm. ustawa z dnia 13 października 1998 r. Przepisy	Ujednolicenie obowiązków ewidencyjnych starostów wobec nieruchomości Skarbu Państwa komunalizowanych na mocy różnych przepisów, w tym m.in.: na podstawie ustawy z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych; ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, czy ustawy z dnia 13 października 1998 r. przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną.	Niezrealizowany	Obecnie art. 228 ustawy o gospodarce nieruchomościami (ugn) wyłącza nieruchomości komunalizowane na podstawie ustawy z dnia 10 maja 1990 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz.191, ze zm.), dalej: ustawa komunalizacyjna, z ewidencji zasobu nieruchomości Skarbu Państwa prowadzonej przez właściwych miejscowo starostów pomimo tego, że do czasu uprawomocnienia się decyzji komunalizacyjnej wydanej przez Wojewodę, nieruchomości te wciąż stanowią własność Skarbu Państwa. Ponadto art. 228 ugn wprowadza wyłączenie jedynie dla nieruchomości komunalizowanych na podstawie ustawy komunalizacyjnej, pomijając inne regulacje prawne na podstawie których nieruchomości, po spełnieniu określonych przesłanek, przechodzą na własność gmin. Zmiana postanowień ustawy o gospodarce nieruchomościami w powyższym zakresie umożliwiłaby ujednolicenie działań starostów wobec ogółu nieruchomości Skarbu Państwa niezarządzanych przez inne podmioty uprawnione do działania i ewidencjonowania nieruchomości Skarbu Państwa na podstawie przepisów szczególnych, a także zapewniłaby stosowny nadzór nad tymi nieruchomościami. Obecnie, z uwagi na ww. uregulowania prawne nieruchomości te nie są ujmowane w ewidencji zasobu nieruchomości Skarbu Państwa prowadzonej przez starostów jak i w ewidencji nieruchomości gminnych. Jednocześnie powzięcie przez starostów informacji o skali nieruchomości

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
			wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną Dz. U. Nr 133, poz. 872, ze zm.			przeznaczonych do komunalizacji wskutek wprowadzenia ich do ewidencji zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, mogłoby istotnie wpłynąć na przyspieszenie działań komunalizacyjnych. Za wprowadzeniem takiego rozwiązania przemawia również charakter decyzji komunalizacyjnej, przedmiotem której jest rozstrzygnięcie czy dana nieruchomość podlega komunalizacji, albowiem dopiero od chwili jej uprawomocnienia gmina może skutecznie powoływać się w obrocie na swoje prawo i prawem tym rozporządzać.
4.	Zagospodarowanie i opodatkowanie nierozdysponowanych gruntów Skarbu Państwa w województwie łódzkim (dział: budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo)	P/23/071	ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, ze zm.	Wprowadzenie do ustawy o gospodarce nieruchomościami minimalnego zakresu rocznych sprawozdań z gospodarowania zasobem nieruchomości Skarbu Państwa, celem zapewnienia jednolitości i rzetelności ich sporządzania.	Niezrealizowany	W obecnym stanie prawnym ustawa o gospodarce nieruchomościami wprowadza obowiązek sporządzania przez starostów rocznych sprawozdań z gospodarowania nieruchomościami zasobu i przekazywania go Wojewodzie w terminie do dnia 30 kwietnia roku następnego po roku, którego sprawozdanie dotyczy. Jak wynika z kontroli Najwyższej Izby Kontroli, ogólny zakres czy wzór sprawozdania określa właściwy miejscowo Wojewoda. Przy czym z uwagi na brak regulacji prawnych w tym zakresie, jednostki samorządu terytorialnego (jst) nie zawsze sporządzają sprawozdania zgodnie z przekazanym wzorem, niekiedy nie uzupełniając większości danych w nim określonych bądź przygotowują je w sposób zróżnicowany. Przyjęcie jednolitego w skali kraju wzoru sprawozdania bądź wprowadzenie do ustawy minimalnego zakresu danych jakie powinny być w nim zawarte nałoży na jst ustawowy obowiązek prawidłowego ich przygotowania, a sprawozdania te będą istotnym i wzajemnie porównywalnym źródłem informacji o nieruchomościach Skarbu Państwa.
5.	Zagospodarowanie i opodatkowanie nierozdysponowanych gruntów Skarbu Państwa w województwie łódzkim (dział: finanse publiczne)	P/23/071	ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych Dz. U. z 2023 r. poz. 70, ze zm. ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym	Wprowadzenie do ustawy o podatkach i opłatach lokalnych i ustawy o podatku leśnym stosownych zmian legislacyjnych mających na celu jednoznaczne określenie obowiązków podatkowych spoczywających na starostach i prezydentach miast na prawach powiatu w odniesieniu do nieruchomości Skarbu Państwa, w tym przeznaczonych	Niezrealizowany	Jak wynika z kontroli NIK starostowie nie wywiązywali się rzetelnie z obowiązku weryfikacji nieruchomości pod kątem ich opodatkowania, a następnie składania deklaracji i uiszczania należności. Ponadto nie zawsze otrzymywali od Wojewody środki na realizację ww. obowiązków. Obowiązki te nie były także realizowane w odniesieniu do nieruchomości Skarbu Państwa przeznaczonych do komunalizacji, co wynikało z przeświadczenia starostów, że nieruchomości stanowią już własność gmin. Obecne regulacje prawne w zakresie podatku od nieruchomości i podatku leśnego „zwalniają” Skarb Państwa z obowiązków podatkowych dotyczących własnego majątku jedynie w przypadku, gdy nieruchomością gospodaruje inny podmiot, także bez tytułu

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
			Dz. U. z 2019 r. poz. 888, ze zm.	do komunalizacji, lub rozważenie zasadności realizowania obowiązków podatkowych dotyczących nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa, gospodarowanych przez starostów.		prawnego. Inaczej niż w przypadku podatku rolnego, w zakresie, którego Skarb Państwa podlega zwolnieniu podmiotowemu. Z uwagi na powyższe, zdaniem NIK zasadnym jest podjęcie działań celem jednoznacznego uregulowania obowiązków podatkowych nałożonych na starostów podejmujących działania w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa.
6.	Zagospodarowanie i opodatkowanie nierozdysponowanych gruntów Skarbu Państwa w województwie łódzkim (dział: finanse publiczne)	P/23/071	ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.	Jednoznaczne uregulowanie w ustawie o rachunkowości obowiązków nałożonych na starostów działających w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa w zakresie inwentaryzacji powierzonego im do gospodarowania majątku Skarbu Państwa oraz prowadzenia ewidencji pozabilansowej tego mienia.	Niezrealizowany	W obecnym stanie prawnym, zgodnie z ustawą o rachunkowości jst zobowiązane są do przeprowadzania na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzacji m.in. środków trwałych oraz nieruchomości zaliczonych do inwestycji w drodze spisu z natury czy środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony, gruntów oraz praw zakwalifikowanych do nieruchomości drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników. Ustawa o rachunkowości wprowadza także obowiązek inwentaryzowania drogą spisu z natury mienia powierzonego. Nieruchomości powierzone starostom do gospodarowania nie stanowią aktywów powiatu, dlatego też według wytycznych Ministra Finansów powinny być ujmowane w ewidencji pozabilansowej prowadzonej ilościowo i wartościowo. Starosta jest jedynym podmiotem dysponującym dokumentacją źródłową (obejmującą m.in. ewidencję zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, księgi wieczyste, umowy udostępnienia nieruchomości, ewidencję gruntów i budynków, ewidencję pozabilansową) umożliwiającą przeprowadzanie rzetelnej inwentaryzacji nieruchomości, w tym gruntów i budynków i weryfikacji stanu mienia Skarbu Państwa. Przy czym z uwagi na rodzaj majątku jakim są grunty, nie istnieje możliwość ich inwentaryzacji metodą spisu z natury i konieczne jest stosowanie metody weryfikacji. Jak wynika z kontroli Najwyższej Izby Kontroli wszystkie jednostki nieprawidłowo przeprowadzały inwentaryzację powierzonego im mienia Skarbu Państwa lub nie przeprowadzały jej wcale, w części przyjmując, że nie mają takiego obowiązku. Dlatego też zdaniem NIK zasadnym jest jednoznaczne uregulowanie zasad inwentaryzacji mienia powierzonego przez Skarb Państwa starostom, w przepisach powszechnie obowiązujących.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
7.	Zagospodarowanie i opodatkowanie nierozdysponowanych gruntów Skarbu Państwa w województwie łódzkim (dział: środowisko)	P/23/071	ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach Dz. U. z 2024 r. poz. 530, ze zm.	Wprowadzenie stosownych zmian legislacyjnych do ustawy o lasach, zapewniających usprawnienie procesu przejmowania w zarząd nieruchomości leśnych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe.	Niezrealizowany	W obecnym stanie prawnym, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie o lasach, lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. W ramach sprawowanego zarządu PGL LP powinny prowadzić gospodarkę leśną, gospodarować gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami związanymi z gospodarką leśną, a także prowadzić ewidencję majątku Skarbu Państwa oraz ustalać jego wartość. Z mocy prawa część nieruchomości leśnych, m.in. tych będących w zasobach Państwowego Funduszu Ziemi przeszła na własność PGL LP. Jednocześnie związane z przejściem zarządu przekazanie władania może nastąpić po uprzednim wydzieleniu geodezyjnym nieruchomości stanowiącej przedmiot przekazania i za sporządzeniem przez strony tj. Wojewodę lub dotychczasowego zarządcę i PGL LP, protokołu zdawczo--odbiorczego. Jak wynika z kontroli NIK, jest w sposób niejednolity interpretowały powyższe regulacje, w części ujmując nieruchomości leśne w zasobach do czasu otrzymania protokołów, a w części wyłączały je z zasobu przyjmując, że z mocy prawa nieruchomościami tymi zarządzają GL LP. W wyjaśnieniach jest przywoływały pismo Ministra Środowiska, w którym wskazano na trudności w przejmowaniu gruntów leśnych przez PGL LP oraz przypadki niezasadnego odmawiania przez nadleśniczych przejścia takich gruntów m.in. z uwagi na określony ich kształt czy brak drogi dojazdowej. Opisane powyżej rozbieżności co do interpretacji przepisów prawa skutkują brakiem stosownego nadzoru nad częścią nieruchomości leśnych będących własnością Skarbu Państwa. Z uwagi na powyższe, zdaniem Najwyższej Izby Kontroli niezbędne są zmiany legislacyjne mające na celu usprawnienie gospodarki nieruchomościami leśnymi Skarbu Państwa oraz zasad przekazywania ich w zarząd PGL LP.
8.	Gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa (dział: finanse publiczne)	P/23/075	ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa Dz. U. z 2023 r. poz. 2383, ze zm.	Podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie wyeliminowania z przepisów ustawy Ordynacja podatkowa uregulowań dotyczących nieprzedawniania się zobowiązań podatkowych zabezpieczonych hipoteką lub zastawem	Niezrealizowany	Stwierdzono występowanie przypadków sprzedaży prawa użytkowania wieczystego gruntów Skarbu Państwa oraz prawa własności posadowionych na nich budynków w celu zapłaty zobowiązań ciążących na tym majątku. Wyniki kontroli wskazują na istnienie możliwości uchylenia się od zapłaty tych zobowiązań, z której to możliwości nie korzystano, powołując się na wtórnie niekonstytucyjny przepis art. 70 § 8 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2353, ze zm.).

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
				skarbowym (zawartych w art. 70 § 8), gdyż ich aktualna treść stanowi w istocie powtórzenie przepisu art. 70 § 6 tej ustawy obowiązującego w okresie od 1 stycznia 1998 r. do 31 grudnia 2002 r., który to przepis został przez Trybunał Konstytucyjny uznany za niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.		Powyższe było wynikiem braku uwzględnienia w interpretacji przepisów ww. ustawy stanowiska Trybunału Konstytucyjnego wyrażonego w wyroku z dnia 8 października 2013 r., sygn. akt SK 40/12 (Dz. U. poz. 1313) dotyczącego niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.) przepisu odnoszącego się do przedawnienia należności zabezpieczonych hipoteką przymusową.
9.	Gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa (dział: budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo, finanse publiczne)	P/23/075	ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, ze zm.	Podjęcie działań zmierzających do wskazania w przepisach ustawy o gospodarce nieruchomościami państwowej jednostki organizacyjnej, która miałaby obowiązek ujmowania w księgach rachunkowych nieruchomości Skarbu Państwa, którymi gospodarują starostowie lub prezydenci miast na prawach powiatu.	Niezrealizowany	Aktualnie obowiązujące przepisy nie wskazują państwowej jednostki organizacyjnej, zobowiązanej do ujmowania w ewidencji bilansowej – jako środków trwałych – nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w gospodarowanie starostom. Zgodnie ze stanowiskiem Ministra Finansów powinny być one ujmowane w ewidencji pozabilansowej prowadzonej w starostwach. Tymczasem do ww. wytycznych zastosowało się jedynie pięć objętych kontrolą starostw (spośród 11 objętych kontrolą). Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów oraz stanowiskiem Komitetu Standardów Rachunkowości ogłoszonym w komunikacie Ministra Finansów z dnia 11 lutego 2019 r. w sprawie przyjęcia stanowiska Komitetu Standardów Rachunkowości dotyczących ujęcia, wyceny i prezentacji gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste w sprawozdaniach finansowych jednostek samorządu terytorialnego, a także w sprawie przekształcenia prawa wieczystego użytkowania tych gruntów w prawo własności (Dz. Urz. Min. Finansów poz. 19), grunty stanowiące własność Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste przez jednostkę wykonującą uprawnienia właścicielskie w odniesieniu do tych gruntów, nie stanowią składnika aktywów jednostki samorządu terytorialnego. Ujmuje się je w ewidencji pozabilansowej prowadzonej ilościowo i wartościowo. Skierowanie zatem wniosku do Ministra Finansów należy uznać za uzasadnione.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
10.	Realizacja przez organy administracji publicznej zadań w zakresie reglamentacji i kontroli działalności spalarni (dział: klimat)	P/23/054	ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, ze zm.	Podjęcie działań mających na celu wprowadzenie do ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach regulacji prawnych precyzujących termin rozpatrzenia wniosku organu ochrony środowiska o przeprowadzenie kontroli w trybie art. 41a tej ustawy.	Niezrealizowany	Przepisy ustawy o odpadach nie regulują terminu rozpatrywania przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska wniosków Marszałków Województw o przeprowadzenie kontroli spełniania wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska. Z przepisów wynika jedynie obowiązek niezwłocznego wydania postanowienia po jej przeprowadzeniu. Do postępowania określonego w art. 41a ustawy o odpadach nie można stosować przepisów art. 106 k.p.a., dotyczących współdziałania organów administracji publicznej, w tym określającego dwutygodniowy termin na zajęcie stanowiska (art. 106 § 3 k.p.a.). Inspektorzy WIOŚ wszczynali kontrole nawet 200 dni od wystąpienia z wnioskiem przez Marszałków Województw. Czas oczekiwania na wyniki kontroli WIOŚ ma bezpośredni wpływ na czas prowadzenia przez organy ochrony środowiska postępowań w sprawie wydania lub zmiany pozwolenia obejmującego termiczne przetwarzanie odpadów. Ten czas z kolei przekłada się na możliwość rozpoczęcia przez przedsiębiorcę działalności w zakresie objętym wnioskiem. Wniosek powinien przyczynić się do poprawy funkcjonowania systemu reglamentacji działalności obejmującej przetwarzanie odpadów przez termiczne przekształcanie.
11.	Zapewnienie obywatelom miejsc schronienia w budowlach ochronnych na wypadek wystąpienia zagrożenia (dział: sprawy wewnętrzne)	P/23/061	ustawa	Przygotowanie projektu ustawy kompleksowo regulującej problematykę obrony cywilnej.	Zrealizowany w pełni	W informacji o wynikach kontroli, NIK negatywnie oceniła sposób przygotowania w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji projektów regulacji dotyczących obrony cywilnej i budownictwa ochronnego. Minister, pomimo wskazywania przez Szefa Obrony Cywilnej Kraju w przekazywanych do akceptacji „Ocenach przygotowań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej w Polsce za lata 2019–2021 r.”, że brak aktów prawnych regulujących obszar obrony cywilnej i budownictwa ochronnego jest jedną z głównych barier dla prawidłowego przygotowania i utrzymania budowli ochronnych, realizował nierzetelnie działania dotyczące przygotowania projektów odpowiednich aktów prawnych. Działania te nie zapewniły przygotowania projektu ustawy określającej zadania, organizację i zasady funkcjonowania obrony cywilnej, w terminie umożliwiającym wejście jej w życie przed 23 kwietnia 2022 r. tj. przed wejściem w życie ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, ze zm.) i uchyleniem z tym dniem przepisów ustawy o z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 372) i

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						innych aktów regulujących obronę cywilną. Jednocześnie w Ministerstwie nie podjęto działań mających na celu zawarcie w ustawie o obronie Ojczyzny przepisów przejściowych przedłużających obowiązywanie dotychczasowych przepisów odnoszących się do obrony cywilnej, co spowodowało powstanie luki prawnej i wywołało wątpliwości byłych organów obrony cywilnej odnośnie konieczności realizacji dotychczasowych zadań. Projekt ustawy o ochronie ludności oraz o stanie klęski żywiołowej nie został przekazany do Sejmu do czasu zakończenia czynności kontrolnych (29 września 2023 r.).
12.	Zapewnienie obywatelom miejsc schronienia w budowlach ochronnych na wypadek wystąpienia zagrożenia (dział: sprawy wewnętrzne)	P/23/061	prawne uregulowania dostrzeżonych problemów bez wskazania aktu prawnego	Wprowadzenie (np. w formie odpowiedniego rozporządzenia) przepisów określających szczegółowe zasady planowania, projektowania, utrzymania budowli ochronnych oraz prowadzenia ewidencji i kontroli ich stanu technicznego.	w trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	Ostatnim aktem prawnym regulującym wymogi techniczne i zasady użytkowania budowli ochronnych w Polsce było rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie obrony cywilnej, uchylone z dniem 1 lipca 2004 r. Po utracie mocy prawnej tego rozporządzenia, pomimo zidentyfikowania głównej bariery w rozwoju budownictwa ochronnego, jaką stanowił brak przepisów prawa powszechnie obowiązującego regulujących kwestie związane z budową i utrzymaniem budowli ochronnych, działania podejmowane przez m.in. Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji nie doprowadziły do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK tj. 29 września 2023 r., do wydania rozporządzenia określającego warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać budowle ochronne. Stosowne rozporządzenie nie zostało wydane pomimo tego, że w 2019 r. do MSWiA wraz z projektem ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej wpłynął z Komendy Głównej PSP projekt rozporządzenia dotyczącego warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle ochronne. Prace nad projektem rozporządzenia zostały zintensyfikowane dopiero w 2022 r. i prowadzone były w oparciu o materiał ekspercki na temat wymagań technicznych, jakim powinny odpowiadać obiekty zbiorowej ochrony i ich usytuowanie (projekt rozporządzenia w sprawie warunków technicznych użytkowania obiektów zbiorowej ochrony z 22 marca 2022 r.) otrzymany z Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii. Przygotowany w MSWiA projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie warunków technicznych, zasad użytkowania, kontroli i ewidencjonowania obiektów budowlanych stanowiących obiekty zbiorowej ochrony i służących bezpieczeństwu lub obronności państwa 13 grudnia

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						2022 r. został przekazany do uzgodnień wewnątrzresortowych, a następnie 19 kwietnia 2023 r. już jako projekt rozporządzenia Ministra w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i obiekty służące bezpieczeństwu lub obronności państwa skierowany do uzgodnień międzyresortowych i społecznych. Część regulacji zawartych w ww. projekcie, m.in. przepisy określające zasady kontroli i ewidencji obiektów zbiorowej ochrony oraz zadania i właściwości organów administracji publicznej wykraczało poza ustawowy zakres upoważnienia do wydania rozporządzenia określony w art. 7 ust. 2 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane. Na fakt ten zwrócił uwagę m.in. Departament Prawny MSWiA w ramach uzgodnień wewnątrzresortowych oraz kontrolerzy NIK w ramach kontroli prowadzonej w MSWiA. We wrześniu 2023 r. projekt został skierowany do ponownych uzgodnień międzyresortowych. Minister wyjaśnił, że nie jest możliwe wskazanie terminu zakończenia prac legislacyjnych.
13.	Zapewnienie obywatelom miejsc schronienia w budowlach ochronnych na wypadek wystąpienia zagrożenia (dział: budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo)	P/23/061	prawne uregulowania dostrzeżonych problemów bez wskazania aktu prawnego	Wprowadzenie (np. w formie odpowiedniego rozporządzenia) przepisów określających warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać przydomowe schrony i ukrycia doraźne oraz ich usytuowanie.	Niezrealizowany	W obowiązującym stanie prawnym brak jest przepisów prawnych określających zasady budowy przydomowych schronów i ukryć. Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (UD427), zawierający upoważnienie dla ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa do określenia, w drodze rozporządzenia, warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać przydomowe schrony i przydomowe ukrycia doraźne oraz ich usytuowanie został w lipcu 2023 r. odrzucony decyzją Komisji Infrastruktury Sejmu RP. Regulacja zawierająca analogiczne upoważnienie została zawarta także w projekcie ustawy o zasadach udzielania przez Skarb Państwa gwarancji za zobowiązania Narodowej Agencji Bezpieczeństwa Energetycznego uchwalonym przez Sejm RP w dniu 17 sierpnia 2023 r. Senat RP w dniu 7 września 2023 r. przyjął uchwałę o odrzuceniu projektu. Prace nad ustawą nie zostały zakończone. Projekt rozporządzenia określającego warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać przydomowe schrony i przydomowe ukrycia doraźne oraz ich usytuowanie był opracowywany w Ministerstwie Rozwoju i Technologii przez powołany przez Ministra Rozwoju i Technologii zespół do spraw opracowania rozwiązań dotyczących przydomowych schronów i przydomowych ukryć

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						doraźnych. Dalsze etapy procesu legislacyjnego dotyczące tego projektu są uzależnione od wejścia w życie ustawy, która będzie zawierała upoważnienie do jego wydania. Obecnie w Ministerstwie Rozwoju i Technologii trwają prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (UD22). Projekt ma na celu m.in. uregulowanie kwestii budowy przydomowych schronów i przydomowych ukryć doraźnych o powierzchni użytkowej do 35 m ² służących ochronie mieszkańców budynków mieszkalnych jednorodzinnych na wypadek np. ataku zbrojnego albo ekstremalnych zjawisk pogodowych. W projekcie przewiduje się dodanie w ustawie – Prawo budowlane przepisu (projektowany art. 7a) upoważniającego ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa do wydania rozporządzenia określającego warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać przydomowe schrony i przydomowe ukrycia doraźne oraz ich usytuowanie, biorąc pod uwagę wymagania określone w przepisach Prawa budowlanego.
14.	Zapewnienie obywatelom miejsc schronienia w budowlach ochronnych na wypadek wystąpienia zagrożenia (dział: budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo)	P/23/061	ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane Dz. U. z 2024 r. poz. 725, ze zm.	Przygotowanie projektu nowelizacji ustawy Prawo budowlane poprzez wprowadzenie przepisów doprecyzowujących określone w art. 5 ust. 1 pkt 6 tej ustawy pojęcie zapewnienia ochrony ludności, zgodnie z wymaganiami obrony cywilnej w trakcie projektowania i budowania obiektu budowlanego.	Niezrealizowany	Inwestycje polegające na budowie obiektów użyteczności publicznej w okresie objętym kontrolą realizowało 30 z 64 skontrolowanych jednostek. Jedynie w ramach jednej inwestycji (Urzędu Miasta Białostok) w ramach projektowania budynku uwzględniono w nim miejsce schronienia. Realizując pozostałe inwestycje nie odnoszono się do wymagań obrony cywilnej, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo budowlane ani nie uwzględniano zaleceń wytycznych SOC. Szczegółowa analiza 188 postępowań w sprawie wydania pozwolenia na budowę, prowadzonych w każdym z 16 objętych kontrolą starostw powiatowych wykazała, że przed wydaniem pozwolenia na budowę projekty budowlane oceniane były m.in. pod względem zgodności z przepisami techniczno-budowlanymi, z wymaganiami ochrony środowiska oraz decyzjami o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego bądź uchwałami o miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Jedynie w przypadku jednego starostwa powiatowego sprawdzano spełnienie wymagań dotyczących obrony cywilnej, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo budowlane. Potrzebę doprecyzowania tych przepisów lub określenia wprost w przepisach prawa wymagań dotyczących

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						obrony cywilnej, które powinny być uwzględniane na etapie projektowania i budowania obiektów budowlanych, dostrzeżono w 34 z 64 (53 %) skontrolowanych jednostek.
15.	Zapewnienie obywatelom miejsc schronienia w budowlach ochronnych na wypadek wystąpienia zagrożenia (dział: budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo)	P/23/061	ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, ze zm.	Przygotowanie projektu nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym poprzez wprowadzenie przepisów określających sposób uwzględnienia potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa przy planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 8 tej ustawy oraz wskazujących zasady i tryb uwzględniania miejsc ochronnych na etapie opracowywania i uzgadniania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	Niezrealizowany	Do potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w trakcie przygotowywania i uzgadniania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego bezpośrednio odniesiono się w siedmiu z 48 objętych kontrolą jednostek (15 %). Jedynie w dwóch jednostkach uwzględniono planowanie miejsc w budowlach ochronnych. W pozostałych jednostkach uwzględnianie potrzeb obronności i bezpieczeństwa odbywało się głównie poprzez uzgodnienie projektu planu z właściwymi organami wojskowymi, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa. Prawie wszyscy objęci kontrolą wojewodowie (94 %) jako szefowie obrony cywilnej województw (do 22 kwietnia 2022 r.), dokonując oceny zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z przepisami prawa nie sprawdzali, czy plany te uwzględniają potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa z punktu widzenia planowania miejsc w budowlach ochronnych, choć zalecenie takie zawarto w wytycznych SOC. Kierownicy 20 z 48 (42 %) skontrolowanych urzędów wojewódzkich i gmin, jako zasadne i niezbędne wskazali doprecyzowanie potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa wymienionych w art. 1 ust. 2 pkt 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym lub sformułowanie nowych i jednoznacznych przepisów w tym zakresie.
16.	Zapewnienie obywatelom miejsc schronienia w budowlach ochronnych na wypadek wystąpienia zagrożenia (dział: sprawy wewnętrzne)	P/23/061	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie klasyfikacji rodzajów materiałów wybuchowych, broni, amunicji oraz wyrobów i technologii	Zmiana rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie klasyfikacji rodzajów materiałów wybuchowych, broni, amunicji oraz wyrobów i technologii o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, na których wytwarzanie lub obrót jest wymagane uzyskanie koncesji, poprzez wyłączenie z obowiązku	Niezrealizowany	W wyniku kontroli NIK zwróciła uwagę na potrzebę wprowadzenia ułatwień w zakupie urządzeń filtrowentylacyjnych na potrzeby budowy przydomowych schronów. Urządzenia filtrowentylacyjne do oczyszczania powietrza w warunkach skażeń promieniotwórczych, biologicznych lub chemicznych zostały ujęte w pozycji WT XIV ust. 11 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie klasyfikacji rodzajów materiałów wybuchowych, broni, amunicji oraz wyrobów i technologii o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, na których wytwarzanie lub obrót jest wymagane uzyskanie koncesji. W trakcie prac nad projektem ustawy

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
			o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, na których wytwarzanie lub obrót jest wymagane uzyskanie koncesji Dz. U. poz. 1888	uzyskania licencji na obrót urządzeniami filtrowentylacyjnymi, takich urządzeń, które są wykorzystywane na potrzeby budowy przydomowych schronów.		o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (UD427), podczas I czytania w Komisji Infrastruktury w dniu 11 lipca 2023 r., została zgłoszona poprawka poselska, polegająca na zmianie ustawy z dnia 13 czerwca 2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią i amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, dotycząca umożliwienia zakupu bez wymogu posiadania koncesji urządzeń filtrowentylacyjnych na potrzeby budowy przydomowych schronów. Powyższy projekt ustawy został jednak odrzucony. Wyniki oględzin budowli ochronnych (publicznych) prowadzonych w toku kontroli NIK wskazują na zły stan techniczny urządzeń filtrowentylacyjnych. Większość z nich była niesprawną lub upłynął termin ich przydatności do użycia.
17.	Funkcjonowanie systemu finansowania szkół niepublicznych kształcących osoby dorosłe (dział: finanse publiczne, oświata i wychowanie)	P/23/067	rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 513, ze zm.)	Dodanie w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 513, ze zm.) w załączniku 2 Klasyfikacja rozdziałów w Dziale 801 Oświata i wychowanie rozdziałów: Licea ogólnokształcące dla dorosłych, Szkoły podstawowe dla dorosłych oraz wyodrębnienie z rozdziału 80117 Branżowe szkoły I i II stopnia rozdziałów: Branżowe szkoły I stopnia, Branżowe szkoły II stopnia.	Zrealizowany w pełni	W trakcie kontroli NIK stwierdzono, że nie ma możliwości ustalenia w sprawozdawczości budżetowej wydatków jst na dotacje dla innych niż szkoły policealne typów niepublicznych szkół kształcących osoby dorosłe. Także Minister Edukacji i Nauki wnioskował do Ministra Finansów o uzupełnienie stosownego rozporządzenia w tym zakresie. Jest to uzasadnione potrzebą analizy wydatków jst na szkoły dla dorosłych w odniesieniu do środków naliczonych na ten cel w części oświatowej subwencji ogólnej.
18.	Funkcjonowanie systemu finansowania szkół niepublicznych kształcących osoby dorosłe	P/23/067	ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych	Jednoznaczne określenie w art. 27 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, że obowiązkiem organu dotującego jest weryfikacja przypadków	Niezrealizowany	W skontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego niejednolicie interpretowano przepis art. 27 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych, dotyczący inicjowania z urzędu działań weryfikacyjnych w celu wykluczenia finansowania tego samego ucznia w więcej niż jednej szkole oraz egzekwowania zwrotu dotacji w przypadku stwierdzenia, że została już udzielona

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
	(dział: oświata i wychowanie)		Dz. U. z 2024 r. poz. 754, ze zm.	wykazywania do dotacji tego samego ucznia w kilku dotowanych szkołach.		podwójnie na ucznia. Część samorządów uznawała prowadzenie takich działań weryfikacyjnych za obowiązek do samodzielnego inicjowania działań w celu wykluczenia finansowania tego samego ucznia w więcej niż jednej szkole, a część uważała, że takie weryfikowanie należy podjąć dopiero w sytuacji, gdy do urzędu wpłynie informacja w tym zakresie ze strony ucznia lub szkoły.
19.	Funkcjonowanie systemu finansowania szkół niepublicznych kształcących osoby dorosłe (dział: oświata i wychowanie)	P/23/067	ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych Dz. U. z 2024 r. poz. 754, ze zm.	Wprowadzenie regulacji dotyczących możliwości natychmiastowego wstrzymania dotacji, w szczególnych przypadkach, uzasadnionych ujawnieniem w toku kontroli znacznych kwot dotacji pobranych w nadmiernej wysokości lub wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem.	Niezrealizowany	Aktualnie obowiązująca procedura wstrzymania dotacji, wynikająca z art. 36 ust. 7 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych (ufzo), jest mało skuteczna w zapewnieniu ochrony finansów publicznych w przypadku, gdy jst mają wiarygodne informacje o możliwości wyłudzenia dotacji, ponieważ wymaga przeprowadzenia długiego postępowania administracyjnego, a dotacja do czasu zakończenia tego postępowania musi być wypłacana. Wśród postulatów zmiany ufzo, zgłaszanych do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w latach 2019–2023, częste były prośby jst o zwiększenie skuteczności wstrzymania dotacji. Stwierdzony w trakcie kontroli przypadek podjęcia takich działań przez jeden ze skontrolowanych samorządów, mimo ujawnienia w toku kontroli przeprowadzonej przez pracowników jst znacznych kwot dotacji pobranych w nadmiernej wysokości, wskazuje, że wstrzymanie dotacji było bezskuteczne.
20.	Funkcjonowanie systemu finansowania szkół niepublicznych kształcących osoby dorosłe (dział: oświata i wychowanie)	P/23/067	ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych Dz. U. z 2024 r. poz. 754, ze zm.	Wprowadzenie regulacji, mających na celu wzmocnienie uprawnień kontrolnych jst, dotyczących kontroli prawidłowości pobrania dotacji (np. poprzez dopuszczenie możliwości prowadzenia niezapowiedzianych kontroli frekwencji i umożliwienie kontrolującym legitymowania uczniów w trakcie tej kontroli).	Niezrealizowany	Wprowadzenie tych regulacji ma na celu zwiększenie skuteczności kontroli pobrania dotacji prowadzonych w formie kontroli frekwencji. Z ustaleń kontroli NIK wynika, że tego typu kontrola dotacji za uczestnictwo uczniów w zajęciach jest jedyną skuteczną kontrolą zapewniającą ochronę finansów publicznych przed nieprawidłowym zawyżaniem liczby uczniów uczestniczących w zajęciach, na których naliczana jest dotacja, przez organy prowadzące. Należy mieć na uwadze, że wnioskowane przez NIK regulacje powinny mieć charakter wyłącznie doraźny i przejściowy, do czasu kompleksowej zmiany systemu, ponieważ nie wyeliminują podstawowych patologii aktualnego systemu, dotyczących nadmiernej liczby kosztownych kontroli zakłócających organizację zajęć w szkołach.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
21.	Funkcjonowanie systemu finansowania szkół niepublicznych kształcących osoby dorosłe (dział: finanse publiczne, oświata i wychowanie)	P/23/067	ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego Dz. U. z 2024 r. poz. 356 ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 356) została uchylona z dniem 25 października 2024 r. Z tym dniem weszła w życie ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572)	Opracowanie w porozumieniu z organami prowadzącymi szkoły odpowiednich przepisów umożliwiających zapoznanie tych organów ze stawkami subwencji na ucznia z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym umożliwiającym przygotowanie się do tych zmian.	Niezrealizowany	Zmiany wysokości subwencji i ich konsekwencje w postaci zmian kwot dotacji, bez możliwości przygotowania się do zmian z wyprzedzeniem czasowym, utrudniały właścicielom szkół planowanie kosztów i przychodów i miały negatywny wpływ na płynność finansową.
22.	Funkcjonowanie systemu finansowania szkół niepublicznych kształcących osoby dorosłe (dział: oświata i wychowanie)	P/23/067	rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na kolejny rok	Zróżnicowanie stawek subwencji w szkole policealnej kształcącej w formie stacjonarnej i zaocznej, uwzględniające wyższe koszty kształcenia wynikające z większego wymiaru godzin w szkole stacjonarnej.	Zrealizowany w pełni	Zrównanie w 2023 r. wag kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na ucznia kształcącego się w formie stacjonarnej albo zaocznej w szkole policealnej spowodowało zrównanie dotacji niewspółmierne do zróżnicowanych kosztów kształcenia w ramach tych dwóch form. W kształceniu stacjonarnym zajęcia organizowane są minimum trzy dni w tygodniu, a w zaocznym – w czasie dwóch zjazdów po dwa dni w miesiącu. W szkole policealnej wymiar kształcenia prowadzonego w formie stacjonarnej, określony w ramowym planie nauczania, jest o ponad 40 % wyższy, aniżeli dla kształcenia prowadzonego w formie zaocznej.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
			kalendarzowy. Po wejściu w życie ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572, ze zm.) podstawą prawną do wydania rozporządzenia jest art. 26 ust. 6 (rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych między jednostki samorządu terytorialnego)			
23.	Zarządzanie ochroną przyrody w parkach narodowych (dział: środowisko)	P/23/062	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 1996 r. w sprawie Białowieskiego Parku Narodowego Dz. U. Nr. 93, poz. 424	Podjęcie działań legislacyjnych polegających na przygotowaniu nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Białowieskiego Parku Narodowego w celu wykazania w tym rozporządzeniu prawidłowych danych o powierzchni Parku.	Niezrealizowany	Spośród 14 skontrolowanych parków narodowych (PN) tylko w czterech z nich (Biebrzański PN, Kampinoski PN, Słowiński PN i Świętokrzyski PN) powierzchnia wskazana w rozporządzeniach w sprawie parków była zgodna z rzeczywistą powierzchnią zajmowaną przez te parki. W związku z tym zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), określenie granic parku następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, które wskazuje m.in. jego obszar, przebieg granicy i otulinę. Jednym z parków narodowych, w którym stwierdzono tego rodzaju nieprawidłowość był Białowieski PN – jego faktyczna powierzchnia jest większa od powierzchni wykazanej w rozporządzeniu w sprawie Białowieskiego Parku Narodowego o 15,32 ha.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
24.	Zarządzanie ochroną przyrody w parkach narodowych (dział: środowisko)	P/23/062	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1997 r. w sprawie Gorczańskiego Parku Narodowego Dz. U. Nr. 5, poz. 26	Podjęcie działań legislacyjnych polegających na przygotowaniu nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Gorczańskiego Parku Narodowego w celu wykazania w tym rozporządzeniu prawidłowych danych o powierzchni Parku.	Niezrealizowany	Spośród 14 skontrolowanych parków narodowych (PN) tylko w czterech z nich (Biebrzański PN, Kampinoski PN, Słowiński PN i Świętokrzyski PN) powierzchnia wskazana w rozporządzeniach w sprawie parków była zgodna z rzeczywistą powierzchnią zajmowaną przez te parki. W związku z tym zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), określenie granic parku następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, które wskazuje m.in. jego obszar, przebieg granicy i otulinę. Jednym z parków narodowych, w którym stwierdzono tego rodzaju nieprawidłowość był Gorczański PN – jego faktyczna powierzchnia jest większa od powierzchni wykazanej w rozporządzeniu w sprawie Gorczańskiego Parku Narodowego o 18,49 ha.
25.	Zarządzanie ochroną przyrody w parkach narodowych (dział: środowisko)	P/23/062	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie Karkonoskiego Parku Narodowego Dz. U. poz. 2002	Podjęcie działań legislacyjnych polegających na przygotowaniu nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Karkonoskiego Parku Narodowego w celu wykazania w tym rozporządzeniu prawidłowych danych o powierzchni Parku.	Niezrealizowany	Spośród 14 skontrolowanych parków narodowych (PN) tylko w czterech z nich (Biebrzański PN, Kampinoski PN, Słowiński PN i Świętokrzyski PN) powierzchnia wskazana w rozporządzeniach w sprawie parków była zgodna z rzeczywistą powierzchnią zajmowaną przez te parki. W związku z tym zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), określenie granic parku następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, które wskazuje m.in. jego obszar, przebieg granicy i otulinę. Jednym z parków narodowych, w którym stwierdzono tego rodzaju nieprawidłowość był Karkonoski PN – jego faktyczna powierzchnia jest mniejsza od powierzchni wykazanej w rozporządzeniu w sprawie Karkonoskiego Parku Narodowego o 0,0023 ha.
26.	Zarządzanie ochroną przyrody w parkach narodowych (dział: środowisko)	P/23/062	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1996 r. w sprawie utworzenia Narwiańskiego Parku Narodowego Dz. U. Nr. 77, poz. 368	Podjęcie działań legislacyjnych polegających na przygotowaniu nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie utworzenia Narwiańskiego Parku Narodowego w celu wykazania w tym rozporządzeniu prawidłowych danych o powierzchni Parku.	Niezrealizowany	Spośród 14 skontrolowanych parków narodowych (PN) tylko w czterech z nich (Biebrzański PN, Kampinoski PN, Słowiński PN i Świętokrzyski PN) powierzchnia wskazana w rozporządzeniach w sprawie parków była zgodna z rzeczywistą powierzchnią zajmowaną przez te parki. W związku z tym zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), określenie granic parku następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, które wskazuje m.in. jego obszar, przebieg granicy i otulinę.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						Jednym z parków narodowych, w którym stwierdzono tego rodzaju nieprawidłowość był Narwiański PN – jego faktyczna powierzchnia jest mniejsza od powierzchni wykazanej w rozporządzeniu w sprawie utworzenia Narwiańskiego Parku Narodowego o 544,98 ha.
27.	Zarządzanie ochroną przyrody w parkach narodowych (dział: środowisko)	P/23/062	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. w sprawie utworzenia Parku Narodowego „Bory Tucholskie” Dz. U. Nr. 64, poz. 305, ze zm.	Podjęcie działań legislacyjnych polegających na przygotowaniu nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie utworzenia Parku Narodowego „Bory Tucholskie” w celu wykazania w tym rozporządzeniu prawidłowych danych o powierzchni Parku.	Niezrealizowany	Spośród 14 skontrolowanych parków narodowych (PN) tylko w czterech z nich (Biebrzański PN, Kampinoski PN, Słowiński PN i Świętokrzyski PN) powierzchnia wskazana w rozporządzeniach w sprawie parków była zgodna z rzeczywistą powierzchnią zajmowaną przez te parki. W związku z tym zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), określenie granic parku następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, które wskazuje m.in. jego obszar, przebieg granicy i otulinę. Jednym z parków narodowych, w którym stwierdzono tego rodzaju nieprawidłowość był PN „Bory Tucholskie” – jego faktyczna powierzchnia jest mniejsza od powierzchni wykazanej w rozporządzeniu w sprawie utworzenia Parku Narodowego „Bory Tucholskie” o 185,19 ha.
28.	Zarządzanie ochroną przyrody w parkach narodowych (dział: środowisko)	P/23/062	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 września 1993 r. w sprawie utworzenia Parku Narodowego Gór Stołowych. Dz. U. Nr. 88, poz. 407, ze zm.	Podjęcie działań legislacyjnych polegających na przygotowaniu nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie utworzenia Parku Narodowego Gór Stołowych w celu wykazania w tym rozporządzeniu prawidłowych danych o powierzchni Parku.	Niezrealizowany	Spośród 14 skontrolowanych parków narodowych (PN) tylko w czterech z nich (Biebrzański PN, Kampinoski PN, Słowiński PN i Świętokrzyski PN) powierzchnia wskazana w rozporządzeniach w sprawie parków była zgodna z rzeczywistą powierzchnią zajmowaną przez te parki. W związku z tym zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), określenie granic parku następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, które wskazuje m.in. jego obszar, przebieg granicy i otulinę. Jednym z parków narodowych, w którym stwierdzono tego rodzaju nieprawidłowość był PN Gór Stołowych – jego faktyczna powierzchnia jest większa od powierzchni wykazanej w rozporządzeniu w sprawie utworzenia Parku Narodowego Gór Stołowych o 13,66 ha.
29.	Zarządzanie ochroną przyrody w parkach narodowych (dział: środowisko)	P/23/062	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. w sprawie Pienińskiego Parku	Podjęcie działań legislacyjnych polegających na przygotowaniu nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Pienińskiego Parku Narodowego	Niezrealizowany	Spośród 14 skontrolowanych parków narodowych (PN) tylko w czterech z nich (Biebrzański PN, Kampinoski PN, Słowiński PN i Świętokrzyski PN) powierzchnia wskazana w rozporządzeniach w sprawie parków była zgodna z rzeczywistą powierzchnią zajmowaną przez te parki. W związku z tym zaznaczyć należy,

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
			Narodowego. Dz. U. Nr. 64, poz. 307	w celu wykazania w tym rozporządzeniu prawidłowych danych o powierzchni Parku.		że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), określenie granic parku następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, które wskazuje m.in. jego obszar, przebieg granicy i otulinę. Jednym z parków narodowych, w którym stwierdzono tego rodzaju nieprawidłowość był Pieniński PN – jego faktyczna powierzchnia jest większa od powierzchni wykazanej w rozporządzeniu w sprawie Pienińskiego Parku Narodowego o 25,59 ha.
30.	Zarządzanie ochroną przyrody w parkach narodowych (dział: środowisko)	P/23/062	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 2003 r. w sprawie Tatrzańskiego Parku Narodowego. Dz. U. Nr. 65, poz. 599	Podjęcie działań legislacyjnych polegających na przygotowaniu nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Tatrzańskiego Parku Narodowego w celu wykazania w tym rozporządzeniu prawidłowych danych o powierzchni Parku.	Niezrealizowany	Spośród 14 skontrolowanych parków narodowych (PN) tylko w czterech z nich (Biebrzański PN, Kampinoski PN, Słowiński PN i Świętokrzyski PN) powierzchnia wskazana w rozporządzeniach w sprawie parków była zgodna z rzeczywistą powierzchnią zajmowaną przez te parki. W związku z tym zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), określenie granic parku następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, które wskazuje m.in. jego obszar, przebieg granicy i otulinę. Jednym z parków narodowych, w którym stwierdzono tego rodzaju nieprawidłowość był Tatrzański PN – jego faktyczna powierzchnia jest większa od powierzchni wykazanej w rozporządzeniu w sprawie Tatrzańskiego Parku Narodowego o 14,9 ha.
31.	Zarządzanie ochroną przyrody w parkach narodowych (dział: środowisko)	P/23/062	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 marca 1997 r. w sprawie Wigierskiego Parku Narodowego. Dz. U. Nr. 24, poz. 124	Podjęcie działań legislacyjnych polegających na przygotowaniu nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Wigierskiego Parku Narodowego w celu wykazania w tym rozporządzeniu prawidłowych danych o powierzchni Parku.	Niezrealizowany	Spośród 14 skontrolowanych parków narodowych (PN) tylko w czterech z nich (Biebrzański PN, Kampinoski PN, Słowiński PN i Świętokrzyski PN) powierzchnia wskazana w rozporządzeniach w sprawie parków była zgodna z rzeczywistą powierzchnią zajmowaną przez te parki. W związku z tym zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), określenie granic parku następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, które wskazuje m.in. jego obszar, przebieg granicy i otulinę. Jednym z parków narodowych, w którym stwierdzono tego rodzaju nieprawidłowość był Wigierski PN – jego faktyczna powierzchnia jest większa od powierzchni wykazanej w rozporządzeniu w sprawie Wigierskiego Parku Narodowego o 5 ha.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
32.	Zarządzanie ochroną przyrody w parkach narodowych (dział: środowisko)	P/23/062	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 1997 r. w sprawie Ojcowskiego Parku Narodowego. Dz. U. Nr. 99, poz. 607	Podjęcie działań legislacyjnych polegających na przygotowaniu nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Ojcowskiego Parku Narodowego w celu wykazania w tym rozporządzeniu prawidłowych danych o powierzchni Parku oraz w celu prawidłowego określenia przebiegu jego granic.	Niezrealizowany	Spośród 14 skontrolowanych parków narodowych (PN) tylko w czterech z nich (Biebrzański PN, Kampinoski PN, Słowiński PN i Świętokrzyski PN) powierzchnia wskazana w rozporządzeniach w sprawie parków była zgodna z rzeczywistą powierzchnią zajmowaną przez te parki. W związku z tym zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), określenie granic parku następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, które wskazuje m.in. jego obszar, przebieg granicy i otulinę. Jednym z parków narodowych, w którym stwierdzono tego rodzaju nieprawidłowość był Ojcowski PN – jego faktyczna powierzchnia jest większa od powierzchni wykazanej w rozporządzeniu w sprawie Ojcowskiego Parku Narodowego o 17,5944 ha. Ponadto przeprowadzona przez NIK analiza przebiegu granicy Ojcowskiego PN wykazała, że opis jej przebiegu zamieszczony w rozporządzeniu w sprawie Ojcowskiego Parku Narodowego nie jest zgodny m.in. z danymi ewidencyjnymi Parku, gdyż zawiera błędne numery działek ewidencyjnych.
33.	System oceny inwestycji w ochronie zdrowia (dział: zdrowie)	P/23/046	ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych Dz. U. z 2024 r. poz. 146, ze zm.	Ograniczenie działania art. 136 ust. 2 pkt 3 i art. 139a ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wyłącznie do inwestycji rozpoczętych po wejściu w życie tych przepisów, to jest po 1 stycznia 2021 r.	Niezrealizowany	Wskazane we wniosku przepisy, które weszły w życie 1 stycznia 2021 r., odmawiają świadczeniodawcom prawa udziału w postępowaniu o zawarcie umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej oraz podwyższenia kwoty zobowiązania w takiej umowie, że jeżeli zrealizowali inwestycję, o której mowa w art. 95 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, bez pozytywnej opinii. Jednocześnie przepisy odnoszą się do zrealizowania takiej inwestycji w okresie 5 poprzedzających lat, a więc także do okresu sprzed wejścia tych przepisów w życie tj. gdy takie negatywne skutki braku pozytywnej opinii nie istniały. W obecnej sytuacji mamy więc do czynienia z sytuacją zbliżoną do działania prawa wstecz. Minister Zdrowia nie zgodził się z wnioskiem. W swoim stanowisku skupił się na przepisach intertemporalnych odnoszących się do wskazanych we wniosku przepisów.
34.	System oceny inwestycji w ochronie zdrowia (dział: zdrowie)	P/23/046	ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej	Doprecyzowanie treści art. 136 ust. 2 pkt 3 i art. 139a ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych	Niezrealizowany	Przepisy art. 136c ust. 2 pkt 3 oraz 139a ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych mają zapobiegać żywiołowemu rozrostowi infrastruktury systemu ochrony zdrowia, niepowiązanemu z potrzebami zdrowotnymi.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
			finansowanych ze środków publicznych Dz. U. z 2024 r. poz. 146, ze zm.	ze środków publicznych w sposób eliminujący możliwość ich obejścia poprzez korzystanie przez podmioty lecznicze z zasobów wytworzonych przez inne osoby na podstawie użyczenia.		Wymienione przepisy obejmują jednak swym działaniem jedynie sytuację, gdy inwestorem jest świadczeniodawca. Przeprowadzenie inwestycji przez inną osobę lub organ, a następnie przekazanie jej w posiadanie świadczeniodawcy nie skutkuje realizacją norm wynikających z wyżej przywołanych przepisów tj. wykluczeniem z postępowania ws. zawarcia umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej lub odmową podwyższenia kwoty zobowiązania. Wniosek wynika z analizy stanu prawnego oraz informacji pozyskanych w trakcie kontroli w związku z prowadzonym badaniem ankietowym.
35.	System oceny inwestycji w ochronie zdrowia (dział: zdrowie)	P/23/046	ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych Dz. U. z 2024 r. poz. 146, ze zm.	Zmianę treści art. 95d ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w celu wyłączenia spod opiniowania inwestycji odtworzeniowych oraz modernizacji i remontów nie służących bezpośrednio zwiększeniu liczby udzielanych świadczeń lub ograniczenie opiniowania wyłącznie do inwestycji służących zwiększeniu podaży świadczeń zdrowotnych.	Niezrealizowany	W trakcie kontroli, w tym w ramach badania ankietowego, ustalono, że obowiązujące przepisy w powiązaniu ze sposobem formułowania planów transformacji w ochronie zdrowia, niosą ryzyko uniemożliwienia przeprowadzania inwestycji związanych z utrzymaniem istniejących zasobów ochrony zdrowia lub uzyskaniem wsparcia na ich przeprowadzenie, nawet jeżeli inwestycje te nie skutkowałyby zwiększeniem podaży świadczeń opieki zdrowotnej. Minister Zdrowia nie zgodził się z wnioskiem wskazując, że każda inwestycja wpływa na obraz całego systemu więc odstępnie od weryfikacji zasadności wydatkowania środków wydaje się bezprzedmiotowe.
36.	System oceny inwestycji w ochronie zdrowia (dział: zdrowie)	P/23/046	ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych Dz. U. z 2024 r. poz. 146, ze zm.	Ustanowienie w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych zobowiązania dla płatnika do zawarcia lub zmiany umowy na udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie wynikającym z wniosku o wydanie OCI, w przypadku realizacji inwestycji zgodnie z wnioskiem i w założonym terminie, niezwłocznie po zakończeniu inwestycji.	Niezrealizowany	W trakcie kontroli ustalono, że przeprowadzenie inwestycji zgodnie z pozytywną opinią o jej celowości nie oznaczało zawarcia umowy z NFZ (jeden przypadek), umowy takie były zawierane z opóźnieniem (dwa przypadki) lub inwestycja była wykorzystywana tylko w ograniczonym zakresie ze względu na brak umowy (jeden przypadek). Proponowana zmiana zmierza do zapewnienia wykorzystania inwestycji, które wcześniej zostały uznane za celowe, o ile zostaną one przeprowadzone zgodnie z wnioskiem o wydanie opinii i w zakładanym terminie. Taka norma znosiłaby ryzyko wytworzenia zasobów, które następnie nie zostaną wykorzystane lub nie będą wykorzystywane optymalnie ze względu na brak możliwości zawarcia umowy z NFZ.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
37.	Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. (dział: gospodarka wodna)	P/24/001	prawne uregulowania dostrzeżonych problemów bez wskazania aktu prawnego	W celu zapewnienia stabilnego funkcjonowania i utrzymywania w sprawności systemu stałego monitoringu zagrożeń śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania – w ocenie NIK – niezbędne jest opracowanie projektów aktów prawnych, które po ich wprowadzeniu do porządku prawnego zapewnią, że nakłady finansowe poniesione na utworzenie tego systemu pozwolą osiągnąć podstawowy cel tj. wczesne ostrzeganie interesariuszy systemu o rzeczywistych zagrożeniach dla śródlądowych wód powierzchniowych oraz sprawne reagowanie w takich sytuacjach.	Niezrealizowany	Działania Ministerstwa doprowadziły do zapewnienia i poniesienia w roku 2023 wydatków w wysokości 52 898,2 tys. zł ze środków publicznych na utworzenie stałego monitoringu zagrożeń śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania. Uzyskanie najlepszych efektów z poniesionych nakładów wymaga – zdaniem NIK – jednoznacznego określenia w sposób wiążący dla interesariuszy tego systemu spraw dotyczących m.in. katalogu zadań, podmiotu odpowiedzialnego za przejęcie systemu po zakończeniu obowiązywania umowy dofinansowania i podstawy takiego działania, sposobu stałego finansowania systemu oraz zasad współdziałania interesariuszy. W celu zapewnienia stabilnego funkcjonowania i utrzymywania w sprawności ww. systemu – w ocenie NIK – niezbędne jest opracowanie projektów aktów prawnych, które po ich wprowadzeniu do porządku prawnego zapewnią, że nakłady finansowe poniesione na utworzenie tego systemu pozwolą osiągnąć podstawowy cel tj. wczesne ostrzeganie interesariuszy systemu o rzeczywistych zagrożeniach dla śródlądowych wód powierzchniowych oraz sprawne reagowanie w takich sytuacjach.
38.	Realizacja przez wybrane samorządy powiatowe województwa mazowieckiego zadań w zakresie zaopatrzenia osób z niepełnosprawnościami w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (dział: zabezpieczenie społeczne)	P/23/085	ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Dz. U. z 2024 r. poz. 44	Podjęcie działań mających na celu zmianę ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych poprzez nadanie radzie powiatu uprawnienia do ustalania zasad przyznawania dofinansowania ze środków PFRON, w ramach limitów dofinansowania z jednoczesną możliwością wprowadzania dodatkowych kryteriów uwzględniających skalę i hierarchię potrzeb mieszkańców danego powiatu.	Niezrealizowany	Rady Powiatów nie posiadają obecnie kompetencji do ustalania zasad przyznawania dofinansowania dla osób niepełnosprawnych ubiegających się o dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, gdyż żaden z przepisów regulujących kwestie związane z dofinansowaniem zadań w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych ze środków PFRON nie przyznaje im kompetencji w zakresie ustanawiania czy modyfikowania procedur dotyczących realizacji wniosków osób uprawnionych o dofinansowanie, a także decydowania o kolejności, czy hierarchii wniosków przy ich rozpatrywaniu. Ze względu na ograniczone środki przydzielane przez PFRON według ustalonego algorytmu, zaistniała potrzeba wypracowywania w powiatach dodatkowych zasad przyznawania dofinansowania w celu zapewnienia pomocy jak największej liczbie osób potrzebujących, z jednoczesnym zachowaniem

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						obiektywizmu i transparentności procesu udzielania wsparcia. Wprowadzanie tych zasad odbywało się pomimo braku stosownej podstawy prawnej. Rodzaje zadań powiatu wymienione w art. 35a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej (...), wymagania, jakie powinny spełniać podmioty ubiegające się o dofinansowanie tych zadań oraz tryb postępowania i zasady dofinansowania zadań ze środków PFRON zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzaju zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926). W składanych wyjaśnieniach dotyczących ustalania zmniejszonych limitów dofinansowania oraz określania dodatkowych kryteriów, które powinny spełniać osoby niepełnosprawne ubiegające się o dofinansowanie, starostowie i dyrektorzy Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie wskazywali, że ww. rozporządzenie nie określa stałej wysokości dofinansowania, a jedynie maksymalną, dlatego też, aby ujednolicić tę wielkość w odniesieniu do wszystkich wnioskodawców, wprowadzano takie regulacje, bowiem efektywniejszym rozwiązaniem jest przyznanie niższego dofinansowania wszystkim wnioskodawcom, niż pozytywne rozpatrzenie tylko tych wniosków, które wpływają w pierwszej połowie roku. NIK sformułowała wniosek mający na celu wprowadzenie do ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych upoważnienia ustawowego dla rad powiatów do określania zasad przyznawania dofinansowania (podobnie jak zawartego w art. 35a ust. 3 ww. ustawy, zgodnie z którym rada powiatu określa zadania, na które przeznacza środki z PFRON).
39.	Realizacja przez wybrane samorządy powiatowe województwa mazowieckiego zadań w zakresie zaopatrzenia osób z niepełnosprawnościami w sprzęt rehabilitacyjny,	P/23/085	ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Dz. U. z 2024 r. poz. 44	Podjęcie prac legislacyjnych mających na celu jednoznaczne określenie formy rozstrzygnięcia o sposobie rozpatrzenia wniosku o dofinansowanie ze środków PFRON oraz zaświadczenia o wysokości przyznanego dofinansowania.	Niezrealizowany	W obowiązującym stanie prawnym Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie w przypadku odmowy dofinansowania zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych informują o tym wnioskodawcę w terminie 7 dni od dnia rozpatrzenia kompletnego wniosku. Wydawane informacje nie mają charakteru decyzji administracyjnych. W objętych kontrolą PCPR wnioskodawcy otrzymywali informację o sposobie rozpatrzenia wniosku, w których podawano przyczyny odmowy udzielenia dofinansowania. W związku z pytaniem kontrolerów NIK, czy i w jaki sposób zapewniono wnioskodawcy

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
	przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (dział: zabezpieczenie społeczne)					prawo do odwołania się od negatywnego rozpatrzenia wniosku w sprawie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, dyrektorzy PCPR najczęściej wyjaśniali, że rozporządzenie w sprawie zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON, zawiera kompleksowe regulacje w tym zakresie, określony w nim został tryb postępowania i zasady udzielania dofinansowania, i w akcie tym nie wskazano na inną, od informacji o której wyżej mowa, formę rozstrzygnięcia w przypadku negatywnego rozpatrzenia wniosku. Podkreślali, że z literalnej interpretacji przepisów prawa materialnego tj. ustawy o rehabilitacji (...) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzaju zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926), nie wynika obowiązek stosowania trybu administracyjnego (określonego w k.p.a.) rozpatrywania spraw będących przedmiotem kontroli, przewidującego m.in. możliwość odwołania się od rozstrzygnięcia wydanego przez dyrektora PCPR. Tym samym ustawodawca przesądził, iż organ właściwy udziela wyłącznie informacji na temat sposobu rozpatrzenia wniosku i nie wskazał, ani organu odwoławczego, do którego osoba zainteresowana mogłaby zaskarżyć otrzymaną informację, ani też nie określił trybu, w którym ta informacja mogłaby zostać ewentualnie zaskarżona.
40.	Wsparcie finansowe samorządów przez państwo w okresie reform podatkowych i odbudowy gospodarki po epidemii COVID-19 (dział: budżet, finanse publiczne)	P/23/009	ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg Dz. U. z 2023 r. poz. 1983, ze zm.	Zastąpienie dofinansowania niektórych rodzajów zadań drogowych – gminnych, powiatowych, miejskich i wojewódzkich – ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg wyższymi dochodami do dyspozycji, które samorządy będą mogły przeznaczyć na dowolne zadania z zakresu ich kompetencji.	Niezrealizowany	Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli realizacja tak standardowych zadań jak budowa, przebudowa i remonty dróg lokalnych nie wymaga – poza specyficznymi sytuacjami – specjalnego źródła centralnego finansowania, gdyż zadania te samorządy powinny móc finansować ze środków, którymi swobodnie dysponują. W odniesieniu do zadań drogowych nie ma potrzeby ustanawiania dodatkowego źródła finansowania na poziomie centralnym, gdyż zadania te są zazwyczaj traktowane przez samorządy priorytetowo, o czym świadczy wysoki udział wydatków na drogi w budżetach samorządowych. Problemem z finansowaniem zadań drogowych są zbyt niskie środki w budżetach samorządowych, a nie niechęć samorządów do finansowania tego typu zadań. Finansowanie zadań drogowych z udziałem środków z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg oznacza zaangażowanie w proces naboru i oceny wniosków oraz w nadzór nad realizacją tych zadań znaczących zasobów

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						po stronie administracji rządowej. Ponadto realizacja zadań drogowych wydłuża się ze względu na wielomiesięczny okres oczekiwania na środki, od złożenia wniosku przez samorządy do otrzymania dofinansowania. W tym czasie mogą znacząco wzrosnąć koszty realizacji zadania. Należy również zwrócić uwagę, że samorządy nie mają pewności, czy zadania znajdujące się na listach rezerwowych otrzymają dofinansowanie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, a jeśli dofinansowanie to zostanie przyznane w końcowych miesiącach roku, to nie mają pewności, że zdążą z realizacją zadania. Na uwagę zasługuje również to, że część jednostek o niskich dochodach informowała NIK o braku możliwości sfinansowania wkładu własnego przy ubieganiu się o dofinansowanie z ww. funduszu
41.	Wsparcie finansowe samorządów przez państwo w okresie reform podatkowych i odbudowy gospodarki po epidemii COVID-19 (dział: budżet, finanse publiczne)	P/23/009	ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego Dz. U. z 2024 r. poz. 356	Uzupełnienie definicji „ogólnej kwoty wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych” ujętej w art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w celu doprecyzowania (jednoznacznego wskazania), czy kwota tych wpływów ma być pomniejszana o kwoty przekazane przez naczelnika urzędu skarbowego na rzecz organizacji pożytku publicznego na podstawie art. 45c ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.	Zrealizowany w pełni	W informacji o wynikach przedmiotowej kontroli podniesiono, iż wątpliwości Najwyższej Izby Kontroli budzi sposób ustalania przez Ministerstwo Finansów ogólnej kwoty wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych, stanowiącej podstawę obliczenia udziałów jednostek samorządu terytorialnego we wpływach z tego podatku, w kontekście art. 2 pkt 5 obowiązującej do dnia 24 października 2024 r. ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Literalne brzmienie przepisu mogło prowadzić do wniosku, że kwota będąca podstawą obliczenia udziałów samorządów obejmuje także tę część wpływów, która jest przekazywana organizacjom pożytku publicznego na podstawie art. 45c ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Ministerstwo Finansów obliczało udziały samorządów od kwoty wpływów pomniejszonej o środki przekazane organizacjom pożytku publicznego, stosując odmienną wykładnię tego przepisu. NIK nie uznała tej metody za błędną, lecz w związku z wątpliwościami, co do interpretacji omawianego przepisu stanęła na stanowisku, że określenie ogólnej kwoty wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych wymaga doprecyzowania. W czwartym kwartale 2024 r. została uchwalona nowa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego tj. ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572, ze zm.), która weszła w życie z dniem 25 października 2024 r., i na podstawie której utraciła moc ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						samorządu terytorialnego. Ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego określa nowy sposób ustalania dochodów jednostek samorządu terytorialnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych i nie jest już w niej zawarta definicja „ogólnej kwoty wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych”. Tym samym przedmiotowy wniosek <i>de lege ferenda</i> został zrealizowany w inny sposób.
42.	Wsparcie finansowe samorządów przez państwo w okresie reform podatkowych i odbudowy gospodarki po epidemii COVID-19 (dział: budżet, finanse publiczne)	P/23/009	ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.	Podjęcie prac legislacyjnych nad wprowadzeniem do ustawy o finansach publicznych reguł i kryteriów przyznawania środków z rezerwy ogólnej, zgodnie z interwencyjnym charakterem tej rezerwy.	Niezrealizowany	W wystąpieniu pokontrolnym do Ministra Finansów po kontroli P/20/012 – „Planowanie i wykorzystanie rezerw budżetu państwa i budżetu środków europejskich” NIK wnioskowała o wypracowanie reguł i kryteriów przyznawania środków z rezerwy ogólnej i ich konsekwentne stosowanie. Również w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2022 roku NIK zwracała uwagę na potrzebę ograniczenia wykorzystywania środków ujętych w rezerwie ogólnej budżetu państwa na finansowanie zadań, o realizacji których było wiadomo już na etapie planowania budżetu. Mimo tych wniosków nie wprowadzono do ustawy o finansach publicznych reguł i kryteriów przyznawania środków z rezerwy ogólnej, zgodnie z interwencyjnym charakterem tej rezerwy. Ustalenia z kontroli P/23/009 – „Wsparcie finansowe samorządów przez państwo w okresie reform podatkowych i odbudowy gospodarki po epidemii COVID-19”, przeprowadzonej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim, potwierdzają zasadność powyższego wniosku. W kontroli stwierdzono m.in, że w podobnych sprawach Prezes Rady Ministrów podejmował odmienne decyzje, które nie były oparte o jasno sprecyzowane i weryfikowalne kryteria. Brak przejrzystości w zakresie kryteriów przyznawania środków z rezerwy ogólnej obniża zaufanie społeczności lokalnych do państwa, a zwłaszcza do organów administracji rządowej i narusza zasady jawności i przejrzystości finansów publicznych.
43.	Wsparcie finansowe samorządów przez państwo w okresie reform podatkowych i odbudowy	P/23/009	ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg	Podjęcie prac legislacyjnych w celu zmiany ustawy o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg w zakresie uprawnienia ministra właściwego do spraw transportu do zatwierdzania list	Niezrealizowany	NIK wskazuje, że organem merytorycznie właściwym w sprawach ustalania list zadań drogowych jest minister właściwy do spraw transportu, a nie Prezes Rady Ministrów. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów nie dysponuje odpowiednim zapleczem analitycznym, aby weryfikować listy zadań drogowych rekomendowanych do dofinansowania. W okresie objętym kontrolą NIK decyzje

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
	gospodarki po epidemii COVID-19 (dział: transport)		Dz. U. z 2023 r. poz. 1983, ze zm.	zadań drogowych dofinansowywanych z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.		w sprawie zmian na listach zadań drogowych podejmowane były przez Prezesa Rady Ministrów w oparciu o niejasne kryteria, z pominięciem ważnych informacji. Decyzje te nie były poprzedzone udokumentowanymi analizami. Mając powyższe na uwadze, do czasu zrealizowania innego wniosku Najwyższej Izby Kontroli (NIK), dotyczącego zastąpienia finansowania zadań drogowych ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg wyższymi dochodami własnymi lub wyższą subwencją ogólną, NIK wnioskuję o podjęcie prac legislacyjnych nad zmianą ustawy o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg w zakresie uprawnienia ministra właściwego do spraw transportu do zatwierdzania list zadań drogowych dofinansowywanych z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.
44.	Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. (dział: budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe)	P/24/001	ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim Dz. U. z 2022 r. poz. 2025	Rozważenie zmiany przepisów prawa, w taki sposób, aby wyeliminować sytuację polegającą na tym, że jedna osoba prawna (tj. Narodowy Bank Polski) otrzymuje przychody, natomiast inna osoba prawna (tj. Skarb Państwa) ponosi wydatki związane z różnego typu operacjami w ramach inicjatyw Międzynarodowego Funduszu Walutowego.	Niezrealizowany	Rada Wykonawcza Międzynarodowego Funduszu Walutowego (dalej także: MFW) przeznaczyła 2,45 mld SDR do wypłaty krajom członkowskim, oczekując jednocześnie, że kraje te przeznaczą środki w tej samej wysokości na subsydiowanie programu Poverty Reduction and Growth Trust (dalej także: PRGT) – specjalnego programu w celu finansowego wspierania krajów o niskim dochodzie – realizowanego za pośrednictwem MFW. Polsce wypłacono łącznie 17,38 mln SDR tj. około 93 mln zł, które zgodnie z art. 5 ust. 1b ustawy o Narodowym Banku Polskim (NBP) zostały przekazane do NBP. W myśl art. 5 ust. 1b ustawy o NBP bank ten jest uprawniony do otrzymywania, przypadających Rzeczypospolitej Polskiej od MFW, wszelkich wymagalnych kwot z tytułów finansowanych ze środków własnych NBP, w tym płatności zwrotnych, odsetek i innych dochodów. Ponieważ rachunek PRGT jest rachunkiem powierniczym zarządzanym przez MFW i jego zasilenie nie jest zasileniem zasobów MFW, ale dobrowolnym przekazaniem środków na konkretny cel, zobowiązanie Polski nie mogło być dokonane przez NBP. W związku z powyższym w Ministerstwie Finansów podjęto decyzję o dokonaniu wpłaty ww. kwoty z części 19 budżetu państwa w rozłożeniu na około 10 lat. W 2023 r. z cz. 19 budżetu państwa wydatkowano zaplanowaną w ustawie budżetowej kwotę 9000 tys. zł w związku ze zobowiązaniem Polski do udziału w inicjatywie subsydiowania PRGT. W kolejnych latach wpłaty będą wnoszone w wysokości 10 mln zł rocznie, aż do wypełnienia podjętego zobowiązania przez Polskę. W trakcie kontroli Ministerstwo Finansów przychyliło się do podnoszonej przez NIK kwestii dotyczącej rozważenia

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						zmiany przepisów prawa, w taki sposób, aby wyeliminować sytuację polegającą na tym, że jedna instytucja (tj. NBP) otrzymuje przychody, natomiast inna instytucja (tj. Ministerstwo Finansów w ramach części 19 budżetu państwa) ponosi wydatki związane z różnego typu operacjami w ramach inicjatyw MFW.
45.	Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. (dział: budżet, finanse publiczne)	P/24/001	ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju Dz. U. z 2024 r. poz. 923, oraz inne ustawy stanowiące o możliwości przekazania skarbowych papierów wartościowych, w szczególności tzw. ustawa o budżetowa (tj. ustawa o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na dany rok), a także ustawy dotyczące funduszy utworzonych w Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK), w tym m.in. Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, o którym mowa w ustawie	Podjęcie prac legislacyjnych mających na celu zaprzestanie redystrybuowania środków na finansowanie zadań państwa poza ustawą budżetową lub w formie skarbowych papierów wartościowych oraz przywrócenie budżetowi państwa rangi centralnego planu finansowego państwa zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.	Niezrealizowany	W 2023 r. na szeroką skalę stosowano wykorzystywane już w latach poprzednich sposoby wydatkowania środków Skarbu Państwa z pominięciem budżetu państwa. Wymienić tu należy przekazywanie niektórym podmiotom, zamiast dotacji, skarbowych papierów wartościowych, co pozwalało na wykazanie niższych wydatków i deficytu budżetu państwa. Wciąż znaczącą część wydatków publicznych finansowano z funduszy funkcjonujących w Banku Gospodarstwa Krajowego. Istotną kwestią, która wystąpiła w 2023 r., było finansowanie przez Polski Fundusz Rozwoju S.A. zadań publicznych związanych z realizacją Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności ze środków, które w przyszłości mają zostać zrefundowane tej spółce przez Skarb Państwa. NIK podtrzymuje wniosek skierowany do Rady Ministrów w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2022 roku o podjęcie prac legislacyjnych mających na celu zaprzestanie redystrybuowania środków na finansowanie zadań państwa poza ustawą budżetową lub w formie skarbowych papierów wartościowych oraz wzmocnienie rangi budżetu państwa jako centralnego planu finansowego państwa zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie NIK wskazuje, że utrzymanie takiego sposobu zarządzania finansami publicznymi doprowadzi do pogłębienia się zjawiska dezintegracji finansów publicznych, dalszego ograniczenia jawności gospodarki finansowej państwa oraz zniesienia odpowiedzialności politycznej i prawnej za to zarządzanie.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
			z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, ze zm.).			
46.	Prawidłowość zapewnienia jednostkom samorządu terytorialnego finansowania zadań publicznych w latach 2019–2022 (dział: budżet)	P/23/049	ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.	Wprowadzenie w art. 50 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych zmian w zakresie opracowania zabezpieczenia prawnego gwarantującego samorządom faktyczną rekompensatę ubytków w przypadku przyszłych zmian ustawowych, których skutkiem finansowym może być zwiększenie wydatków lub zmniejszenie dochodów jst.	Zrealizowany częściowo	Zmiany w systemie podatkowym (za zmiany w systemie podatkowym wpływające na kondycję finansową samorządów rozumie się: [1] zwolnienie z podatku dochodowego osób do ukończenia 26. roku życia, [2] zmianę skali podatkowej z 18 % na 17 % a następnie na 12 % oraz wzrost kwoty wolnej od podatku do 30 000 zł i progu podatkowego do 120 000 zł) opracowane w Ministerstwie Finansów w latach 2019–2022 nie przewidywały samorządom adekwatnej, systemowej rekompensaty ubytków wynikających z przeprowadzonych reform. Doprowadziło to do zachwiania relacji dochodów bieżących do wydatków bieżących polskich samorządów, zwłaszcza w dobie wysokiej inflacji, z których w 2023 roku ponad połowa zaplanowała w uchwałach budżetowych straty na działalności operacyjnej (wyższe wydatki bieżące samorządu niż dochody bieżące). W konsekwencji jst wskazywały brak możliwości wykonania ustawowych zadań w chwili uchwalania budżetów oraz całkowite uzależnienie od dodatkowych, doraźnych środków finansowych, którymi zasilano je w trakcie roku, a których wysokość nie była im znana z chwilą planowania budżetów. Ten mechanizm stojący zdaniem Najwyższej Izby Kontroli w sprzeczności z zasadami decentralizacji władzy publicznej i adekwatnością finansowania zadań publicznych realizowanych przez jst, a określonymi

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						odpowiednio w art. 15 oraz art. 167 ust. 1 i 4 Konstytucji RP uniemożliwiało nie tylko realistyczne sporządzanie rocznych budżetów i wieloletnich prognoz finansowych (o których mowa w art. 226 ust. 1 ustawy o finansach publicznych), ale utrudniało również sprawne wykonywanie mandatów przez wybranych w wyborach samorządowych przedstawicieli organów wykonawczych i stanowiących oraz efektywne kierowanie jednostkami samorządowymi. Brak możliwości zaplanowania budżetu, brak zdolności inwestycyjnych i przede wszystkim zachwiana konstytucyjna pozycja jednostek samorządu terytorialnego – to główne skutki zmian w systemie podatkowym w latach 2019–2022. Ich wprowadzenie doprowadziło do uszczuplenia dochodów własnych samorządów. Dlatego w ocenie NIK, konieczne jest stworzenie sprawiedliwego i przewidywalnego systemu finansowania, który uwzględniłby konstytucyjne gwarancje samodzielności finansowej samorządów oraz ich rzeczywiste potrzeby.
47.	Prawidłowość zapewnienia jednostkom samorządu terytorialnego finansowania zadań publicznych w latach 2019–2022 (dział: budżet)	P/23/049	ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego Dz. U. z 2024 r. poz. 356	Przygotowanie zmian do art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. w taki sposób, aby nieprawidłowe finansowanie zadań publicznych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego wynikające z braku adekwatnej i systemowej rekompensaty ubytków wynikających ze zmniejszonych wpływów do samorządów tytułem dochodów z podatku PIT nie były powielane przy obliczaniu przyszłych wpływów do samorządów z tego tytułu.	Zrealizowany w pełni	Zgodnie z analizą ubytków wynikających z wprowadzonych zmian systemowych w podatku PIT środki finansowe przekazywane samorządom nie były skorelowane z faktycznymi ubytkami. NIK dokonała szczegółowej analizy zanonimizowanej bazy podatników dla 30 losowo wybranych samorządów, z których wynika, że kwoty ubytków w latach 2019–2022 nie były powiązane z późniejszymi próbami ich zrekompensowania w latach 2021–2022. Brak możliwości zaplanowania budżetu, brak zdolności inwestycyjnych i przede wszystkim zachwiana konstytucyjna pozycja jednostek samorządu terytorialnego – to główne skutki zmian w systemie podatkowym w latach 2019–2022. Ich wprowadzenie doprowadziło do uszczuplenia dochodów własnych samorządów. Dlatego w ocenie NIK, konieczne jest stworzenie sprawiedliwego i przewidywalnego systemu finansowania, który uwzględniłby konstytucyjne gwarancje samodzielności finansowej samorządów oraz ich rzeczywiste potrzeby. NIK zauważa dodatkowo, że nieprawidłowe finansowanie zadań realizowanych przez samorządy w czasie wprowadzania zmian w systemie podatkowym, skutkować będzie powielaniem tej nieprawidłowości w latach przyszłych. Otóż np. niezrekompensowane ubytki za 2023 roku wpływać będą na obliczone na podstawie art. 9 ust. 4 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego dochody samorządu w latach 2025–2027.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
48.	Gospodarowanie środkami uzyskanymi ze sprzedaży uprawnień do emisji w drodze aukcji w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (dział: klimat)	P/22/042	ustawa z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych Dz. U. z 2024 r. poz. 1505	Zapewnienie niezwłocznego podjęcia działań legislacyjnych w celu wprowadzenia w ustawie z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych wymogu dla podmiotów otrzymujących środki z dochodów ze sprzedaży uprawnień EU ETS okresowego rozliczania, po zakończeniu danego roku budżetowego, wykorzystania tych środków na cele zgodne z ich przeznaczeniem, oraz zwrotu do budżetu państwa niewykorzystanych środków.	Niezrealizowany	Funkcjonujący w latach 2013–2023 (do 30 maja) system gospodarowania dochodami ze sprzedaży uprawnień EU ETS w Polsce zorganizowano w sposób uniemożliwiający jednoznaczne ustalenie faktycznego wykorzystania dochodów ze sprzedaży uprawnień EU ETS w przypadku niemal 90 % uzyskanych środków. Minister Klimatu i Środowiska nie posiadał danych o sposobie wykorzystania dochodów ze sprzedaży uprawnień EU ETS (European Union Emissions Trading System) przekazanych do Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji (FRPKE), Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz Funduszu Wyłaty Różnicy Ceny (FWRC). W latach 2019–2022 na rachunki ww. funduszy pozabudżetowych przekazano łącznie 30,4 mld zł, z czego tylko w 2022 r. – 23,0 mld zł. Przy czym kwota środków transferowanych w danym roku budżetowym na rachunki FRPKE, Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz FWRC była wyższa niż rzeczywiste zapotrzebowanie tych funduszy na finansowanie celów, na które Minister przekazał im środki. Skutkiem tego było przekazanie do końca 2022 r. – 12,2 mld zł, oraz 2,7 mld zł do 30 maja 2023 r., powyżej rzeczywistych potrzeb, bez możliwości domagania się ich zwrotu na rachunek budżetu państwa. Minister Klimatu i Środowiska nie podjął działań w celu zabezpieczenia interesu budżetu państwa i wprowadzenia do porządku prawnego wymogu zwrotu do budżetu państwa niewykorzystanych środków ze sprzedaży uprawnień EU ETS przekazanych do funduszy pozabudżetowych oraz warunkowości transferów ww. środków na rachunki tych funduszy w zależności od osiąganego przez nie poziomu finansowania zadań środkami ze sprzedaży uprawnień EU ETS. Prowadziło to do sytuacji, w której na rachunkach ww. funduszy pozostawały niewykorzystane środki, a Minister wnioskowała w 2022 r. do Ministra Finansów o przekazanie NFOŚiGW bezpłatnie skarbowych papierów wartościowych o wartości nominalnej 4,0 mld zł na finansowanie zadań związanych z poprawą jakości powietrza. Przyjęcie takiego rozwiązania zwiększyło w 2022 r. o 53,4 mln zł koszty budżetu państwa na obsługę długu, w sytuacji gdy na rachunek FRPKE, zgodnie z obowiązującymi przepisami, przekazano w 2022 r. ponad 4,5 mld zł, mimo że środki te nie były niezbędne do zapewnienia finansowania wypłat kosztów pośrednich w 2022 r., a pożytki z gospodarowania wolnymi środkami przypadały funduszowi pozabudżetowemu a nie budżetowi państwa.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
49.	Opieka psychiatryczna nad dziećmi i młodzieżą (dział: zdrowie)	P/23/077	ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego Dz. U. z 2024 r. poz. 917	NIK wnioskuję do Ministra Zdrowia o podjęcie prac legislacyjnych mających na celu uregulowanie w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego zakresu uprawnień pracowników szpitali prowadzących przeszukania pacjentów w szpitalach psychiatrycznych i sposobu ich realizacji w celu zagwarantowania przestrzegania praw pacjentów do intymności i nietykalności osobistej oraz bezpieczeństwa na oddziałach.	Niezrealizowany	Przepisy ustawy o ochronie zdrowia psychicznego nie odnoszą się do kwestii przeszukania pacjentów oddziałów psychiatrycznych i tym samym, nie dają uprawnienia dyrektorom szpitali do tworzenia w tym zakresie regulacji wewnętrznych, a także nie dają uprawnień osobom zatrudnionym w szpitalu do podejmowania takich czynności. W skontrolowanych szpitalach dokonywano jednak przeszukania rzeczy osobistych należących do pacjentów. W jednym szpitalu przeszukaniu podlegały nie tylko rzeczy pacjenta, ale także sami pacjenci. Byli oni przeszukiwani przy użyciu wykrywacza metalu, a następnie w łazience, po rozebraniu się byli przeszukiwani przez dwóch pracowników tej samej płci co pacjent. Usuwane były też kolczyki z uszu, nosa, języka oraz innych części ciała. Zgodzić się należy z tym, że w placówkach konieczne jest zapewnienie bezpieczeństwa, ale nie sposób jest nie zauważyć, że może to naruszać godność pacjentów i nie może ich poniżać. Nie można stosować takich metod, zwłaszcza, gdy nie mają one umocowania prawnego oraz uzasadnienia, co wynika z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Wewnętrzne przepisy, dotyczące przeprowadzania kontroli osobistych w oddziale, muszą mieć podstawy prawne. W przeciwnym razie stanowią one naruszenie konstytucyjnych praw i wolności człowieka, a także art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie z dnia 4 listopada 1950 r. Powyższe uzasadnia wniosek NIK o zainicjowanie prac legislacyjnych mających na celu uregulowanie tych zagadnień w przepisach prawa.
50.	Opieka psychiatryczna nad dziećmi i młodzieżą (dział: zdrowie)	P/23/077	ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego Dz. U. z 2024 r. poz. 917	NIK wnioskuję do Ministra Zdrowia o podjęcie prac legislacyjnych mających na celu uregulowanie w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego prowadzenia monitoringu w szpitalach psychiatrycznych w przypadku stosowania środków przymusu bezpośredniego w postaci unieruchomienia	Niezrealizowany	W trakcie kontroli prowadzonych w podmiotach leczniczych zidentyfikowano również problemy wynikające z braku odpowiednich uregulowań prawnych dotyczących monitoringu w oddziałach psychiatrycznych pacjentów tych oddziałów. Zgodnie z art. 18e ust. 2 i 6 ustawy o zdrowiu psychicznym, pomieszczenie przeznaczone do izolacji wyposaża się w instalację monitoringu umożliwiającą stały nadzór nad osobą z zaburzeniami psychicznymi w nim przebywającą oraz kontrolę wykonania czynności związanych z tym rodzajem środka przymusu bezpośredniego. W jednym szpitalu, w przypadku wykorzystywania sali do izolacji i zastosowania przymusu

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
				w pomieszczeniach jednoosobowych, w tym w salach przeznaczonych do izolacji, w celu zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów oraz ujednolicenia praktyki w tym zakresie.		bezpośredniego w postaci unieruchomienia, zapis monitoringu włączano wyłącznie w celu zarejestrowania samego momentu unieruchamiania pacjenta. Było to uzasadniane tym, że obowiązek monitorowania stosowania przymusu bezpośredniego dotyczy wyłącznie przymusu bezpośredniego w formie izolacji. Brak regulacji dotyczącej obowiązku monitorowania w przypadku stosowania przymusu bezpośredniego w formie unieruchomienia powodował, że w przypadku pacjenta umieszczonego w pojedynkę w sali do izolacji, u którego zastosowano przymus bezpośredni w postaci unieruchomienia, wykluczano możliwość kontroli wykonania czynności związanych z tym rodzajem środka przymusu bezpośredniego stosowanego w warunkach zbliżonych do izolacji (a nawet dotkliwszych, bo połączonych z unieruchomieniem). W ustawie o zdrowiu psychicznym nie sprecyzowano obowiązku stosowania monitoringu i czasu jego trwania w odniesieniu do przymusu bezpośredniego w formie unieruchomienia. Sytuacja ta negatywnie wpływa na bezpieczeństwo pacjentów poddanych w tych warunkach takiej formie przymusu.
51.	Opieka psychiatryczna nad dziećmi i młodzieżą (dział: zdrowie)	P/23/077	ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów Dz. U. z 2019 r. poz. 1026	NIK wnioskuję do Ministra Zdrowia o podjęcie prac legislacyjnych mających na celu uregulowanie w ustawie o zawodach psychologa i samorządzie zawodowym psychologów sposobu dokumentowania procesu terapeutycznego, prowadzonego przez psychoterapeutów, także na rynku komercyjnym, oraz zakresu odpowiedzialności psychologów i psychoterapeutów, m.in. w celu zabezpieczenia praw pacjentów do dokumentacji dotyczącej diagnozy i procesu terapeutycznego oraz jego efektów.	Niezrealizowany	W trakcie kontroli stwierdzono, że w poradniach zdrowia psychicznego pacjenci przedstawiali dokumentację dotyczącą dotychczas uzyskanej diagnozy i efektów podjętych terapii pochodzącą znacznie częściej z poradni psychologiczno-pedagogicznych niż z innych podmiotów. Mogło to wynikać z faktu, że poza ściśle określonymi przypadkami (w tym związanymi właśnie z realizacją świadczeń w poradniach psychologiczno-pedagogicznych a także m.in. ze służbą medycyny pracy, czy ubieganiem się o uprawnienia do kierowania pojazdami, ew. ich aktualizacją), nie ma regulacji prawnych dotyczących sposobu prowadzenia przez psychologów i psychoterapeutów dokumentacji wykonywanych przez nich świadczeń, także w podmiotach komercyjnych. Ma to w ocenie NIK wpływ na bezpieczeństwo pacjenta i uzasadnia wniosek NIK o prawne uregulowanie tego zagadnienia.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
52.	Nadzór naczelników niewyspecjalizowanych urzędów skarbowych nad prawidłowością rozliczeń podatku dochodowego od osób prawnych (dział: budżet, finanse publiczne)	P/23/068	ustawa z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników Dz. U. z 2024 r. poz. 375, ze zm.	Podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do wprowadzenia zmian do ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników poprzez uzupełnienie zapisów o możliwości uchylania z urzędu NIP, jeżeli podatnik nie istnieje lub mimo podjętych udokumentowanych prób nie ma możliwości skontaktowania się z podatnikiem albo jego pełnomocnikiem, lub podane dane identyfikacyjne okażą się niezgodne z prawdą, lub podatnik albo jego pełnomocnik nie stawia się na wezwania organu podatkowego (analogicznie do przesłanek wykreślenia z urzędu podatnika z rejestru bez konieczności zawiadamiania o tym podatnika określonych w art. 96 ust. 9 pkt 1–4 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2024 r. poz. 361).	Niezrealizowany	Kontrola NIK wykazała, że naczelnicy US nierzetelnie egzekwowali od nowo rejestrujących się podatników wykonanie obowiązku zgłoszenia danych identyfikacyjnych, istotnych dla późniejszej weryfikacji rozliczeń i dochodzenia zaległości. Liczba brakujących zgłoszeń NIP-8 w skali kraju wynosiła 58,3 tys., w tym w województwie mazowieckim 33,3 tys. Nie podejmowano konsekwentnych działań w kierunku uchylenia NIP podatnikom, z którymi nie było możliwości nawiązania kontaktu, bądź co do których dysponowano informacjami o ich fałszywych lub fikcyjnych danych adresowych. Zważywszy, że uchylenie NIP znajduje odzwierciedlenie w Krajowym Rejestrze Sądowym, zaniechania w zakresie stosowania tego instrumentu miały negatywny wpływ na wiarygodność danych w tym rejestrze oraz na bezpieczeństwo obrotu gospodarczego. We wszystkich skontrolowanych urzędach skarbowych NIK stwierdziła ponadto zaniechania w zakresie egzekwowania rocznych zeznań podatkowych, bądź podejmowania niekonsekwentnych działań celem wyegzekwowania tego obowiązku, które sprowadzały się do pojedynczych wezwań, nieodebranych lub pozostałych bez reakcji podatników. Na koniec czerwca 2023 r. liczba niezłożonych zeznań za lata podatkowe kończące się w latach 2017–2022 w skali kraju wynosiła aż 1250 tys., w tym najwięcej w województwie mazowieckim (447,5 tys.). Zważywszy na dużą liczbę podatników CIT niezbędne są rozwiązania pozwalające na zwiększenie skuteczności działania nUS oraz dyscypliny wywiązywania się przez podatników CIT z ich podstawowych obowiązków. Poza koniecznością zapewnienia odpowiedniego potencjału w wymiarze organizacyjno-kadrowym nUS, potrzebne są również zmiany prawne ukierunkowane na usprawnienie procesu uchylania numeru NIP podatnikom CIT, którzy nie reagują na kierowane do nich wezwania, jak również nie aktualizują swoich danych adresowych. W takich przypadkach pełne uzasadnienie znajduje uchylenie z urzędu numeru NIP, które podlega odzwierciedleniu w KRS. W opinii NIK poszerzenie katalogu przesłanek uchylenia NIP zwiększy skuteczność działania organów podatkowych, jak również przyczyni się do poprawy dyscypliny wywiązywania się przez podatników z ich podstawowych obowiązków oraz do zwiększenia wiarygodności danych w KRS. NIK zauważa, że analogiczne przesłanki obowiązują już w kwestii wykreślenia podmiotu z rejestru podatników podatku od towarów i usług.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
53.	Planowanie i realizacja monitoringu przyrody (dział: środowisko)	P/23/040	ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska Dz. U. z 2024 r. poz. 54, ze zm.	Zainicjowanie prac legislacyjnych zmierzających do zmiany art. 400h ust. 1 pkt 3 ustawy – Prawo ochrony środowiska, polegającej na objęciu obowiązkiem zatwierdzania przez Radę Nadzorczą NFOŚiGW wniosków Zarządu NFOŚiGW o udzielanie dofinansowania państwowym jednostkom budżetowym w formie przekazania środków.	Niezrealizowany	Minister Klimatu i Środowiska, działając na podstawie art. 400r ustawy Prawo ochrony środowiska (ustawa PoŚ), ocenił jako zgodną z prawem uchwałę Rady Nadzorczej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) w sprawie zatwierdzenia wniosku Zarządu NFOŚiGW o dofinansowanie w formie przekazania środków dla państwowych jednostek budżetowych, podczas gdy zgodnie z art. 400h ust. 1 pkt. 3 lit a ustawy PoŚ do zadań Rady Nadzorczej NFOŚiGW należało m.in. zatwierdzanie wniosków Zarządu NFOŚiGW o udzielenie pożyczki lub dotacji, których wartość jednostkowa przekracza równowartość odpowiednio: 1000,0 tys. euro lub 500,0 tys. euro, a w świetle art. 400k ust. 1 pkt 4 ustawy PoŚ do zadań Zarządu NFOŚiGW należy gospodarowanie środkami NFOŚiGW, z zastrzeżeniem uprawnień Rady Nadzorczej NFOŚiGW. Wątpliwość co do sposobu procedowania dofinansowania projektu realizowanego przez GIOŚ powstała również po stronie Zarządu NFOŚiGW, który wystąpił do Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z prośbą o wydanie opinii prawnej w zakresie właściwej interpretacji przepisów. Zdaniem NIK ustalony stan faktyczny wykazał przede wszystkim niekonsekwencję ustawodawcy w projektowaniu rozwiązań mających zapewniać wzmożoną kontrolę i ochronę środków NFOŚiGW. W obecnym stanie prawnym kontrola uprzednia środków NFOŚiGW sprawowana jest przez Radę Nadzorczą NFOŚiGW w postaci zatwierdzenia wniosku Zarządu NFOŚiGW o udzielenie pożyczek i dotacji, których wartość jednostkowa przekracza w przypadku pożyczki lub dotacji z NFOŚiGW – równowartość odpowiednio kwoty 1 000 000 euro lub 500 000 euro (art. 400h ust. 1 pkt 3 ustawy PoŚ), natomiast poza wyżej opisanym mechanizmem kontrolnym pozostają działania polegające na dofinansowaniu zadania z zakresu ochrony środowiska – nawet tożsamą kwotą – w postaci przekazania środków, o której stanowi art. 410c ust. 2 ustawy PoŚ. Tym samym obowiązujące regulacje, uzależniają przeprowadzenie przez Radę Nadzorczą NFOŚiGW uprzedniej kontroli i zatwierdzenia wniosku Zarządu NFOŚiGW od formy dofinansowania zadania z zakresu ochrony środowiska.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
54.	Realizacja inwestycji budowlanych przez Policję (dział: finanse publiczne)	P/23/066	ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm. oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa Dz. U. Nr 238, poz. 1579	Zainicjowanie wprowadzenia zmian w ustawie o finansach publicznych oraz rozporządzeniu w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (rozporządzenie w sprawie finansowania inwestycji z budżetu państwa) dotyczących możliwości zwiększenia wartości kosztorysowej inwestycji po rozpoczęciu jej realizacji, w tym trybu i warunków takiego zwiększenia.	Niezrealizowany	W latach 2017–2023 (do 30 czerwca) realizowane były 694 zadania inwestycyjne o łącznej wartości kosztorysowej inwestycji (WKI) wynikającej z programów inwestycji 4 390 103 tys. zł. W 17 przypadkach łączna kwota środków z budżetu państwa przeznaczona na ich sfinansowanie przekroczyła wartość kosztorysową inwestycji określoną przy rozpoczęciu ich realizacji o 16 669 tys. zł. Nie odpowiadało to zasadzie określonej w art. 134 ustawy o finansach publicznych (ufp) w zw. z § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa, która stanowi, że łączna kwota środków z budżetu państwa nie może być wyższa niż wartość kosztorysowa inwestycji określona przy rozpoczęciu jej realizacji, obejmująca koszty przygotowania do realizacji, koszty robót budowlanych, koszty nadzoru nad wykonywaniem robót budowlanych i koszty pierwszego wyposażenia. W aktualnym stanie prawnym, istnieje tylko jeden wyjątek od tej reguły, który stanowi art. 117a ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 799). W przypadku inwestycji publicznych okres realizacji przedsięwzięć planowany jest na przestrzeni kilku lat, przez co na ich szacowaną i ostateczną wartość, jak również prawidłowy przebieg wpływ wywierają zmiany zachodzące w otoczeniu ekonomicznym dotyczące m.in. kształtowania się płacy minimalnej, kursów walut, cen energii, jak również występowanie nieprzewidzianych zdarzeń (np. pandemia, wojna w Ukrainie). Powyższe kwestie powodują, że szacowana na etapie przygotowywania założeń inwestycji wartość zadania, pomimo prawidłowej kalkulacji, niejednokrotnie pozostaje nieadekwatna do rzeczywistych kosztów robót na etapie ich realizacji. Sprawia to, że inwestorzy nie są w stanie zrealizować zakładanego zakresu rzeczowego w ramach zaplanowanych środków. Mając na uwadze powyższe okoliczności, w celu osiągnięcia zaplanowanego efektu rzeczowego inwestycji, mogą zaistnieć uzasadnione przesłanki do zwiększenia pierwotnie zakładanych nakładów finansowych. Nie pozwalają na to jednak obowiązujące przepisy art. 134 ufp i § 5 ww. rozporządzenia w sprawie finansowania inwestycji. W opinii NIK zachodzi więc potrzeba uregulowania możliwości zwiększenia łącznej kwoty środków z budżetu państwa ponad WKI określoną przy rozpoczęciu jej realizacji.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
55.	Zarządzanie zasobami ludzkimi w służbie cywilnej w urzędach w województwie łódzkim (dział: administracja publiczna)	P/24/074	ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej Dz. U. z 2024 r. poz. 409	Podjęcie działań w kierunku doprowadzenia do zmian legislacyjnych w celu ujednolicenia podejścia do włączania stanowisk kierowniczych do korpusu służby cywilnej w jednostkach szczebla wojewódzkiego i powiatowego.	Niezrealizowany	NIK wskazuje na niejednolite podejście ustawodawcy do włączenia do korpusu służby cywilnej wybranych stanowisk kierowniczych w kontrolowanych jednostkach szczebla wojewódzkiego i powiatowego. W przypadku tych pierwszych, nie wszyscy kierownicy urzędów wchodzą w skład korpusu s.c., ponieważ do korpusu tego należy tylko wojewódzki inspektor jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i jego zastępca. Kuratorzy oświaty, wojewódzcy inspektorzy inspekcji handlowej oraz farmaceutyczni, a także dyrektorzy urzędów statystycznych zatrudnieni są poza korpusem s.c. na podstawie przepisów ustawy o pracownikach urzędów państwowych. Z kolei w przypadku PIW i PINB, w korpusie s.c. znajdują się stanowiska powiatowego lekarza weterynarii i jego zastępcy oraz zastępcy powiatowego inspektora nadzoru budowlanego. Jednak już stanowisko powiatowego inspektora nadzoru budowlanego nie wchodzi w skład tego korpusu. Warto również dodać, że stanowiska powiatowego lekarza weterynarii i jego zastępcy są wyższymi stanowiskami w służbie cywilnej, podczas gdy stanowisko zastępcy powiatowego inspektora nadzoru budowlanego – już tylko średniego szczebla zarządzania w s.c. Konsekwencją powyższego stanu prawnego jest w szczególności fakt, że kierownicy urzędów, których stanowiska nie wchodzą w skład korpusu służby cywilnej, mogą chociażby łączyć zatrudnienie w służbie cywilnej z mandatem radnego, a także mogą należeć do partii politycznych, co z kolei jest zabronione na gruncie art. 78 ust. 4, 5 i 7 u.s.c. (choć w przypadku zakazu tworzenia partii politycznych bądź uczestniczenia w nich, zakaz ten dotyczy jedynie urzędników służby cywilnej oraz osób zajmujących wyższe stanowiska w służbie cywilnej).

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
56.	Zarządzanie zasobami ludzkimi w służbie cywilnej w urzędach w województwie łódzkim (dział: administracja publiczna)	P/24/074	ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej Dz. U. z 2024 r. poz. 409	Podjęcie działań w kierunku doprowadzenia do zmian legislacyjnych w celu wprowadzenia fakultatywnej możliwości ustalenia w urzędach zatrudniających poniżej 50 osób dla każdego członka korpusu służby cywilnej indywidualnego programu rozwoju zawodowego w miejsce dotychczasowego obowiązku jego sporządzenia.	Niezrealizowany	W ocenie NIK, biorąc pod uwagę ograniczone możliwości szkoleniowe wynikające z braku środków na ich przeprowadzenie, a także niewielką liczbę pracowników korpusu s.c. – szczególnie w urzędach na szczeblu powiatowym (a co za tym idzie brak lub bardzo ograniczone możliwości ścieżki awansu stanowiskowego i finansowego), zasadna wydaje się zmiana art. 108 u.s.c w kierunku rezygnacji z obowiązku ustalenia indywidualnego programu rozwoju zawodowego na rzecz wprowadzenia fakultatywnej możliwości jego ustalenia w urzędach zatrudniających do 50 pracowników. Takie rozwiązanie funkcjonuje w innych instytucjach państwowych (choćby w Najwyższej Izbie Kontroli), jednocześnie nie zwalniałoby ono pracownika z konieczności rozwijania wiedzy zawodowej (np. w ramach samokształcenia), ponieważ taki obowiązek wynika wprost z art. 76 ust. 1 pkt 6 ustawy o służbie cywilnej.
57.	Zarządzanie zasobami ludzkimi w służbie cywilnej w urzędach w województwie łódzkim (dział: administracja publiczna)	P/24/074	ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej Dz. U. z 2024 r. poz. 409	Podjęcie działań w kierunku doprowadzenia do zmian legislacyjnych w celu zmiany przepisu art. 93 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej, statuującego przyznawanie nagród członkom korpusu służby cywilnej za szczególne osiągnięcia na rzecz wprowadzenia obowiązku wyznaczenia i komunikowania pracownikom przez kierownika jednostki jasnych kryteriów nagradzania pracowników, wraz z koniecznością sporządzenia pisemnego uzasadnienia przyznania nagrody.	Niezrealizowany	W ocenie NIK, biorąc pod uwagę praktycznie pełną uznaniowość kierowników urzędów w procesie przyznawania nagród (i jednoczesną praktykę braku uzasadnienia ich przyznania w skontrolowanych urzędach), szczególnie zasadne wydaje się wprowadzenie – co najmniej poprzez aktualizację standardów zarządzania zasobami ludzkimi przyjętymi zarządzeniem Szefa Służby Cywilnej – obowiązku pisemnego uzasadnienia powodów przyznania nagród pracownikom i włączenie takiej dokumentacji do akt osobowych. Jednocześnie celowa wydaje się zmiana art. 93 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej i likwidacja możliwości przyznawania nagród wyłącznie za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej na rzecz wprowadzenia obowiązku przyjęcia kryteriów ich przyznania w każdej jednostce zatrudniającej członków korpusu służby cywilnej. Obecnie nagrody „za szczególne osiągnięcia” otrzymuje bowiem niemal 100 % pracowników skontrolowanych urzędów.
58.	Wsparcie finansowe samorządów przez państwo w okresie reform podatkowych i odbudowy gospodarki po epidemii COVID-19 (dział: transport)	P/23/009	ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg Dz. U. z 2023 r. poz. 1983, ze zm.	Dokonanie zmiany mechanizmu różnicowania poziomu dofinansowania zadań wojewódzkich i obwodnicowych.	Niezrealizowany	Zgodnie z treścią art. 4 ust. 1 pkt 2a i 2d ustawy o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg zadania wojewódzkie polegają na budowie, przebudowie, remoncie dróg wojewódzkich lub poprawie bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na drogach wojewódzkich, a zadania obwodnicowe polegają na budowie obwodnic lokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich. Stosownie do treści art. 16a ust. 2 i art. 16d ust. 2 ustawy

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2024 r. wysokość dofinansowania zadania obwodnicowego oraz zadania wojewódzkiego ustala się, biorąc pod uwagę średni dochód gmin i powiatów na mieszkańca podregionu, na terenie którego jest planowana realizacja odpowiednio danego zadania obwodnicowego, zadania wojewódzkiego w stosunku do średniego dochodu gmin i powiatów na mieszkańca kraju. W myśl zaś art. 16a ust. 2 i art. 16d ust. 2 ustawy o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2025 r. wysokość dofinansowania zadania obwodnicowego, zadania wojewódzkiego ustala się, biorąc pod uwagę średni dochód gmin, powiatów i miast na prawach powiatu na mieszkańca podregionu, na terenie których jest planowana realizacja odpowiednio danego zadania obwodnicowego, zadania wojewódzkiego w stosunku do średniego dochodu gmin, powiatów i miast na prawach powiatu na mieszkańca kraju. Do czasu zrealizowania wniosku Najwyższej Izby Kontroli dotyczącego zastąpienia finansowania zadań drogowych ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg wyższymi dochodami własnymi lub wyższą subwencją ogólną, minister właściwy do spraw transportu powinien – zdaniem NIK – dokonać zmiany mechanizmu różnicowania poziomu dofinansowania zadań wojewódzkich i zadań obwodnicowych. Wielkość dochodów gmin, miast na prawach powiatu i powiatów z danego podregionu nie przekłada się bezpośrednio na sytuację finansową województwa, które będzie wykonawcą zadania wojewódzkiego/obwodnicowego i które musi zapewnić wkład własny na jego realizację. Z punktu widzenia możliwości finansowych województwa nie ma żadnego znaczenia, czy inwestycja będzie realizowana w podregionie, w którym gminy, miasta na prawach powiatu i powiaty osiągają wyższe dochody, czy w podregionie o niższych dochodach. Poziom dofinansowania powinien zależeć od sytuacji finansowej jednostki, której organ wykonawczy jest zarządcą określonej drogi.
59.	Udzielanie koncesji na wydobywanie kopalin stałych i węglowodorów (dział: środowisko)	P/22/041	ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze	Podjęcie przez Ministra Klimatu i Środowiska działań mających na celu określenie w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze zasad	Niezrealizowany	Minister Klimatu i Środowiska, marszałkowie województw oraz starostowie, jako organy administracji geologicznej, nie realizowali zadania polegającego na kontroli warunków udzielonych koncesji lub realizowali to zadanie w ograniczonym zakresie. Stwierdzono, że 11 z 22 skontrolowanych organów

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
			Dz. U. z 2024 r. poz. 1290	współpracy organów administracji geologicznej z organami nadzoru górniczego w zakresie prowadzenia cyklicznych kontroli realizacji warunków udzielonych koncesji oraz wykorzystania wyników tych kontroli.		administracji geologicznej (tj. 50 %) nie przeprowadzało kontroli realizacji przez przedsiębiorców warunków udzielonych im koncesji lub ograniczało działalność kontrolną do kontroli doraźnych. Niepodejmowanie kontroli lub ich realizację w ograniczonym zakresie organy koncesyjne wyjaśniały brakiem przygotowania kadrowego i technicznego, i równocześnie wskazywały na właściwość i uprawnienia okręgowego urzędu górniczego do kontroli i nadzoru nad wydobywaniem kopalin ze złóż. Zdaniem NIK organy koncesyjne odstępując od kontroli, zmniejszając ich liczbę, a także ograniczając działalność kontrolną wyłącznie do kontroli doraźnych (realizowanych najczęściej w związku z informacjami o naruszeniu warunków koncesji), pozbawiały się informacji czy przedsiębiorca, który uzyskał koncesję, prowadził działalność wydobywczą zgodnie z jej warunkami. Biorąc jednak pod uwagę ustawowe uprawnienia okręgowych urzędów górniczych w zakresie nadzoru i kontroli nad wydobywaniem kopalin ze złóż zasadnym jest – w opinii NIK – określenie w ustawie Prawo geologiczne i górnicze (Pgg) zasad współpracy organów administracji geologicznej z organami nadzoru górniczego w zakresie prowadzenia cyklicznych kontroli realizacji warunków udzielonych koncesji oraz wykorzystania wyników tych kontroli.
60.	Działania Krajowej Administracji Skarbowej w zakresie weryfikacji zasadności i prawidłowości skorzystania z ulgi termomodernizacyjnej (dział: finanse publiczne)	P/24/008	ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej Dz. U. z 2023 r. poz. 615, ze zm.	Podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia zmian do ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (KAS) poprzez rozszerzenie katalogu podmiotów zobowiązanych do współdziałania z organami KAS o samorządowe osoby prawne.	Niezrealizowany	W informacji o wynikach przedmiotowej kontroli NIK zwróciła uwagę, iż nie został rozwiązany problem braku jasnej podstawy prawnej do żądania przez organy KAS udostępnienia danych zgromadzonych w zbiorach samorządowych osób prawnych (tj. np. danych o beneficjentach programów prośrodowiskowych zgromadzonych w zbiorach wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej). Zasadnym jest zatem podjęcie działań celem przedłożenia na posiedzenie Rady Ministrów projektu ustawy zakładającego rozszerzenie katalogu podmiotów zobowiązanych do współdziałania z organami KAS (tj. katalogu podmiotów wymienionych w art. 46 ustawy o KAS) o samorządowe osoby prawne.
61.	Przestrzeganie praw pacjenta w systemie ochrony zdrowia (dział: zdrowie)	P/23/047	ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta	Przygotowanie projektu zmiany przepisów dotyczących pozycji Rzecznika Praw Pacjenta (RPP) w systemie organów państwa, która zapewniaby	Niezrealizowany	Rzecznik Praw Pacjenta jest, zgodnie z art. 42 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, centralnym organem administracji rządowej, nad którego działalnością nadzór sprawuje Prezes Rady Ministrów. RPP jest wyłaniany w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru. Procedura ta jest

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
			Dz. U. z 2024 r. poz. 581	uniezależnienie Rzecznika od wpływu władzy wykonawczej, umożliwiając skuteczniejsze niż do tej pory wykonywanie jego misji (np. poprzez wyłanianie osoby na urząd Rzecznika przez Sejm RP za zgodą Senatu RP i wprowadzenie zasady iż RPP jest w swojej działalności niezależny od innych organów państwowych i odpowiada przed Sejmem na zasadach określonych w ustawie).		realizowana przez zespół powołany przez Ministra Zdrowia i spośród trzech wyłonionych w tym trybie kandydatów, Prezes Rady Ministrów powołuje Rzecznika. NIK zwraca uwagę, iż pozycja Rzecznika w systemie organów państwa i sposób jego powoływania nie sprzyja budowie autorytetu RPP, którego misja z założenia ma polegać na obiektywnym i bezkompromisowym staniu na straży praw pacjenta. Należy podkreślić, że do przestrzegania tych praw są również obowiązane organy władzy publicznej właściwe w zakresie ochrony zdrowia (w tym Minister Zdrowia i Prezes NFZ). Ustalenia kontroli NIK wykazały, że propozycje zmian systemowych i projekty zmian regulacji prawnych zgłaszane do Ministra Zdrowia przez Rzecznika nie zawsze były akceptowane. Procedowaniu podlegały te uznane przez Ministra za zasadne. W przypadku niektórych projektów prace legislacyjne nie zostały zakończone.
62.	Przestrzeganie praw pacjenta w systemie ochrony zdrowia (dział: zdrowie)	P/23/047	ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta Dz. U. z 2024 r. poz. 581	Przygotowanie projektu zmiany ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta tak aby uregulować postępowania wyjaśniające prowadzone po zgonie pacjenta.	Niezrealizowany	W toku kontroli ustalono, że Rzecznik Praw Pacjenta prowadzi postępowania wyjaśniające w sprawie naruszenia indywidualnych praw pacjenta także po śmierci strony postępowania. W latach 2019–2023 (do 30 września) wszczęto i prowadzono ogółem 396 postępowań wyjaśniających w sprawach o naruszenie praw pacjenta, po powzięciu informacji o zgonie pacjenta, w tym: w 2019 r. – 40; w 2020 r. – 47; w 2021 r. – 90; w 2022 r. – 116; w 2023 r. – 103. NIK zwróciła jednak uwagę, że w orzecznictwie przesądzono, iż charakter strony przysługujący osobie fizycznej wygasa wraz z jej śmiercią. Postępowanie takie na gruncie obowiązujących przepisów powinno zostać umorzone, ze względu na brak uprawnionej strony. Biorąc natomiast pod uwagę celowość prowadzenia przez Rzecznika Praw Pacjenta postępowań wyjaśniających po śmierci pacjenta, których wynik może wskazywać na istotne nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu ochrony zdrowia, kwestię tę należałoby uregulować w ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta. Interes społeczny polegający na eliminacji zachowań stanowiących naruszenie praw pacjentów przemawia za umożliwieniem kontynuacji takich postępowań. Wymagana jest do tego interwencja ustawodawcy wprowadzająca możliwość prowadzenia takiego postępowania przez Rzecznika z urzędu.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
63.	Przestrzeganie praw pacjenta w systemie ochrony zdrowia (dział: zdrowie)	P/23/047	prawne uregulowania dostrzeżonych problemów bez wskazania aktu prawnego	Przygotowanie projektu regulacji prawnych gwarantujących ochronę praw pacjenta w zakresie badań genetycznych.	Niezrealizowany	Zasadniczą konsekwencją braku regulacji prawnych dotyczących wykonywania testów genetycznych dla celów zdrowotnych jest gwałtowny przyrost liczby laboratoriów genetycznych oferujących tego typu badania. Wykonywaniu testów genetycznych w ten sposób nie towarzyszy poradnictwo genetyczne, które powinno być wymogiem stosowania tego typu procedur diagnostycznych. Całkowicie poza kontrolą pozostaje kwestia stosowania zasad świadomej zgody, zabezpieczenia pobranego materiału biologicznego, poufności uzyskanych danych genetycznych (są to wrażliwe dane osobowe). Efektem korzystania z testów może być, nieuzasadniona zmiana dotychczasowego tradycyjnego leczenia, koniecznej diety czy zalecanego stylu życia albo nabranie fałszywego przekonania o braku zagrożenia zdrowotnego. Z ustaleń kontroli wynika, iż prace legislacyjne w tym zakresie prowadził Minister Zdrowia. Po przygotowaniu projektu ustawy, której celem było prawne uregulowanie wykonywania testów genetycznych w ramach systemu ochrony zdrowia, Minister Zdrowia 2 maja 2023 r. skierował wniosek do Zespołu do spraw Programowania Prac Rządu o wprowadzenie do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów projektu tej ustawy. Zespół nie wyraził jednak zgody na wprowadzenie projektu do tego Wykazu.
64.	Nadzór Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych (dział: rolnictwo)	P/23/038	rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego Dz. U. z 2022 r. poz. 630, ze zm.	Podjęcie działań w kierunku doprowadzenia do zmiany przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego w zakresie dotyczącym wysokości ustalonych stawek tych opłat.	Niezrealizowany	Wyniki kontroli P/23/038/KRR zostały zawarte w informacji o wynikach kontroli „Nadzór Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa nad produkcją i obrotem materiałem siewnym roślin rolniczych”. Podejmowane przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa działania zmierzające do aktualizacji wysokości opłat związanych z oceną materiału siewnego były nieskuteczne. Mimo informowania Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi o potrzebie zmiany przepisów rozporządzenia w sprawie opłat związanych z oceną materiału siewnego Główny Inspektor nie podejmował dalszych kroków w celu aktualizacji opłat. W efekcie opłaty te od grudnia 2014 r. do grudnia 2023 r. pozostawały na tym samym poziomie, pomimo że tylko w okresie objętym kontrolą średnia poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych wzrosła o 25,2 %. NIK zwraca uwagę, że problem niedokonywania bieżącej aktualizacji wysokości opłat związanych z oceną materiału siewnego w odniesieniu do utrzymującego się trendu wzrostowego

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych wpływa na uszczuplenie dochodów budżetu państwa realizowanych z tytułu opłat związanych z oceną materiału siewnego. Główny Inspektor sprawujący nadzór nad produkcją i obrotem materiałem siewnym powinien występować z wnioskami do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie aktualizacji wysokości stawek opłat związanych z oceną materiału siewnego, po przeprowadzeniu analizy średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych a Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w uzasadnionych przypadkach zgodnie ze swoją kompetencją powinien dokonywać odpowiednich zmian w akcie wykonawczym.
65.	Działania na rzecz odpowiedniej jakości powietrza w uzdrowiskach (dział: zdrowie)	P/23/063	ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecnictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1420, ze zm.	Zmiana przepisów art. 36 ust. 3 ustawy o lecnictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (ustawa uzdrowiskowa) odnoszących się do sposobu potwierdzania właściwości leczniczych klimatu, których jednym z elementów jest ocena jakości powietrza (załącznik nr 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości (rozporządzenie w sprawie właściwości leczniczych klimatu), ponieważ przy obecnym stanie wiedzy na temat szkodliwości zanieczyszczeń powietrza	Niezrealizowany	Żadne z uzdrowisk działających na terenie gmin objętych kontrolą nie spełniało wymagań wskazanych w art. 34 ustawy uzdrowiskowej związanych z jakością powietrza, których dotrzymanie w myśl wymienionego przepisu było warunkiem koniecznym do potwierdzenia w latach 2019–2021 przez Ministra Zdrowia statusu danego uzdrowiska. Dotyczyło to uzyskania potwierdzenia właściwości leczniczych klimatu uzdrowiska od uprawnionych jednostek, których sposób postępowania nie odpowiadał zasadom określonym w art. 36 ust. 3 ustawy uzdrowiskowej oraz niespełniania wymagań w stosunku do środowiska, w części dotyczącej stanu sanitarnego powietrza. Z kolei w dokumentacji stanowiącej podstawę potwierdzenia statusu tych uzdrowisk nie przedstawiono dowodów wykluczających negatywne oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza na organizm ludzki, co de facto byłoby i tak niemożliwe wobec stanu wiedzy na temat negatywnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie. Poszerzona analiza dokumentacji dla 12 uzdrowisk (sześć gmin uzdrowiskowych objętych kontrolą NIK i sześć dodatkowych uzdrowisk) wykazała, że na obszarze wszystkich tych uzdrowisk nie były dotrzymane, określone w rozporządzeniu w sprawie poziomów substancji w powietrzu, wartości normatywne w przypadku co najmniej jednej substancji stanowiącej zanieczyszczenia powietrza. W każdym przypadku, w okresach przedstawionych w dokumentacji mającej na celu potwierdzanie statusu uzdrowiska, wystąpiły przekroczenia poziomu docelowego średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu. Zgromadzone dane

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
				przedstawienie dowodów wykluczających negatywne oddziaływanie na organizm ludzki jest w zasadzie niewykonalne.		wskazywały również na występowanie we wszystkich uzdrowiskach ponadnormatywnych stężeń innych substancji (pyły zawieszone PM10 lub PM2,5, lub ozon).
66.	Działania na rzecz odpowiedniej jakości powietrza w uzdrowiskach (dział: zdrowie)	P/23/063	ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowej (ustawy uzdrowiskowej), dotyczących zasad potwierdzania właściwości leczniczych klimatu, obowiązku formułowania zaleceń związanych z ograniczeniem przebywania pacjentów w uzdrowisku – w sytuacjach niespełnienia wymagań w stosunku do środowiska w zakresie wyszczególnionym w załączniku Nr 3 ust. 2–4 rozporządzenia w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości (rozporządzenie w sprawie właściwości leczniczych klimatu), w celu minimalizacji ryzyka związanego z negatywnym oddziaływaniem danego czynnika środowiskowego na zdrowie ludzi; ograniczenia te powinny uwzględniać np. określone grupy pacjentów lub dotyczyć	Ustanowienie w przepisach ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (ustawy uzdrowiskowej), dotyczących zasad potwierdzania właściwości leczniczych klimatu, obowiązku formułowania zaleceń związanych z ograniczeniem przebywania pacjentów w uzdrowisku – w sytuacjach niespełnienia wymagań w stosunku do środowiska w zakresie wyszczególnionym w załączniku Nr 3 ust. 2–4 rozporządzenia w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości (rozporządzenie w sprawie właściwości leczniczych klimatu), w celu minimalizacji ryzyka związanego z negatywnym oddziaływaniem danego czynnika środowiskowego na zdrowie ludzi; ograniczenia te powinny uwzględniać np. określone grupy pacjentów lub dotyczyć	Niezrealizowany	Negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza jest obecnie dobrze udokumentowany w badaniach naukowych. Jakość powietrza wykazuje duże zróżnicowanie w ciągu roku kalendarzowego, osiągając najgorsze dla zdrowia parametry w I oraz IV kwartale roku. Szczególnie wrażliwe na skutki złej jakości powietrza są osoby z chorobami układu oddechowego i układu krążenia, dzieci, odbywający rehabilitację po przebytej chorobie COVID-19. Osoby te są częstymi pacjentami uzdrowisk. Mimo tego, że kontrola NIK wykazała, iż żadne z 12 uzdrowisk, których dokumentację analizowano nie spełniało wymagań dotyczących jakości powietrza (a w części tych uzdrowisk przekroczenia norm miały charakter skrajny), to przepisy prawa nie obligowały na etapie potwierdzania (przez uprawnione jednostki) właściwości leczniczych klimatu uzdrowisk zastosowania mechanizmów ograniczających ryzyko związane z negatywnym oddziaływaniem zanieczyszczeń powietrza na pacjentów uzdrowisk. Minister Zdrowia nie podjął działań na bazie istniejących przepisów prawa ani nie zainicjował powstania nowych rozwiązań prawnych, zapewniających uwzględnienie – sformułowanych w świadectwach klimatycznych wydanych w latach 2018–2019 przez IGIPZ PAN – przeciwwskazań do leczenia w czterech uzdrowiskach (Busko-Zdrój, Cieplice, Szczawnica, Szczawno-Zdrój) osób ze schorzeniami układu oddechowego lub układu krążenia. Treść tych przeciwwskazań została zacytowana w uzasadnieniu pism Ministra Zdrowia skierowanych do poszczególnych gmin uzdrowiskowych i stanowiących potwierdzenie spełniania przez obszar uzdrowiska wymagań określonych w ustawie uzdrowiskowej. Pisma te zostały wysłane również do wiadomości Prezesa NFZ oraz właściwych miejscowo wojewodów i Dyrektorów Oddziałów Wojewódzkich NFZ.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
				określonej części roku kalendarzowego – jeżeli dany czynnik środowiskowy cechuje się istotnym zróżnicowaniem sezonowym, jak przykładowo zanieczyszczenie powietrza.		
67.	Działania na rzecz odpowiedniej jakości powietrza uzdrowiskach (dział: zdrowie)	P/23/063	ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych Dz. U. z 2024 r. poz. 1420, ze zm.	Weryfikacja obowiązujących przepisów prawa pod kątem wprowadzenia zmian obligujących właściwe jednostki do ograniczenia kierowania pacjentów do uzdrowisk niespełniających wymagań w stosunku do środowiska, w tym dotyczących jakości powietrza, z uwzględnieniem obowiązku określania w wymienionych sytuacjach – w decyzjach uzdrowiskowych lub pismach potwierdzających utrzymanie statusu uzdrowiska wydawanych przez Ministra Zdrowia – odpowiednich przeciwwskazań do kierowania pacjentów do danego uzdrowiska.	Niezrealizowany	Negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza jest obecnie dobrze udokumentowany w badaniach naukowych. Szczególnie wrażliwe na skutki złej jakości powietrza są osoby z chorobami układu oddechowego i układu krążenia, dzieci, odbywający rehabilitację po przebytej chorobie COVID-19. Osoby te są częstymi pacjentami uzdrowisk. Mimo tego, jak kontrola NIK wykazała, iż żadne z 12 uzdrowisk, których dokumentację analizowano nie spełniało wymagań dotyczących jakości powietrza (a w części tych uzdrowisk przekroczenia norm miały charakter skrajny), to przepisy prawa nie określały rozwiązań umożliwiających ograniczenie kierowania pacjentów do uzdrowiska w przypadku występowania przeciwwskazań związanych z nieodpowiednią jakością powietrza. Według danych NFZ i ZUS, w sezonach chłodnych (kiedy stężenia PM10, PM2,5 i B(a)P były znacznie wyższe niż w pozostałej części roku), w latach 2018–2022 w 12 uzdrowiskach objętych analizą NIK leczono łącznie 332 064 osoby, w tym 44 693 osoby szczególnie narażone na skutki złej jakości powietrza.
68.	Działania na rzecz odpowiedniej jakości powietrza w uzdrowiskach (dział: zdrowie)	P/23/063	rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości (rozporządzenia w sprawie właściwości leczniczych klimatu) w taki sposób, aby ocena jakości	Rozważenie zmiany przepisów rozporządzenia w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości (rozporządzenia w sprawie właściwości leczniczych klimatu) w taki sposób, aby ocena jakości	Niezrealizowany	Zgodnie z obowiązującymi przepisami (§ 1 rozporządzenia w sprawie właściwości leczniczych klimatu), oceny właściwości leczniczych klimatu dokonuje się na podstawie udokumentowanych badań przeprowadzonych w okresie 24 miesięcy przed złożeniem wniosku o potwierdzenie właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu. Zgodnie z pkt 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia w sprawie właściwości leczniczych klimatu, ocena właściwości leczniczych klimatu obejmuje m.in. określenie zanieczyszczenia powietrza poprzez ocenę jakości powietrza, zgodnie z przepisami wydanymi m.in. na podstawie art. 90 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54, ze zm.). Pomiar empiryczny zanieczyszczeń powietrza (stacja pomiarowa,

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
			leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości Dz. U. z 2018 r. poz. 605	powietrza obejmowała ostatnie trzy lata przed wydaniem świadectwa klimatycznego, w tym przynajmniej jeden rok, w których przeprowadzone zostały pomiary bezpośrednie zanieczyszczeń powietrza w uzdrowisku (obejmującymi co najmniej następujące substancje (pyły zawieszone PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)piren) w celu rozwiązania problemu braku danych empirycznych na temat jakości w niektórych gminach uzdrowiskowych.		działająca w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska) nie jest dokonywany we wszystkich gminach uzdrowiskowych. Przepisy prawa dopuszczają w takiej sytuacji zastosowanie innych metod, w tym wykorzystanie technik modelowania matematycznego, które cechują się jednak niższym poziomem referencyjności. W § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2024 r. poz. 870), określono, że metodami dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu są pomiary ciągłe, pomiary wskaźnikowe oraz metody szacowania, w tym modelowanie matematyczne transportu i przemian substancji w powietrzu. Dodatkowo wg informacji uzyskanych z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ) – modelowanie matematyczne może być wiarygodną informacją o stanie jakości powietrza na obszarach, gdzie takich pomiarów brak. Postulowana zmiana stworzy większą elastyczność, po stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, umożliwiając zastosowanie w części uzdrowisk np. mobilnych stacji pomiarowych, w taki sposób, aby na etapie oceny spełniania wymagań ustawowych przez uzdrowisko zapewnić przynajmniej jeden roczny okres z pomiarami bezpośrednimi jakości powietrza otaczającego.
69.	Działania na rzecz odpowiedniej jakości powietrza w uzdrowiskach (dział: zdrowie)	P/23/063	ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska Dz. U. z 2024 r. poz. 54, ze zm.	Podjęcie współpracy z Ministrem Klimatu i Środowiska w celu ustalenia zasad i częstotliwości wykonywania mobilnych pomiarów jakości powietrza (obejmującymi co najmniej następujące substancje: pyły zawieszone PM10, PM2,5 oraz benzo(a)piren) w gminach uzdrowiskowych, w których nie funkcjonują stałe stacje pomiarowe w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska; podstawą tej współpracy powinny być przepisy art. 90 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska.	Niezrealizowany	Kwestia nieprzeprowadzenia pomiarów bezpośrednich jakości powietrza w części gmin uzdrowiskowych była już przedmiotem wniosku zawartego w informacji NIK o wynikach kontroli P/17/078 Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami. NIK wniosła do Ministra Zdrowia o podjęcie współpracy z Ministrem Środowiska w celu rozwiązania problemu braku wyników badań jakości powietrza w części gmin uzdrowiskowych i wobec niemożliwości przeprowadzenia przez Wojewódzkie Inspekcje Ochrony Środowiska bezpośrednich pomiarów jakości powietrza we wszystkich gminach uzdrowiskowych wypracowanie innego, alternatywnego rozwiązania w tej kwestii, w tym np. wykorzystania do oceny poziomów niektórych substancji w powietrzu wyników modelowania matematycznego prowadzonego w ramach Państwowego monitoringu środowiska. Wyniki obecnej kontroli wykazały, że nie zostały podjęte działania prowadzące do całkowitego rozwiązania problemu w nim ujętego.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
70.	Działania na rzecz odpowiedniej jakości powietrza w uzdrowiskach (dział: środowisko)	P/23/063	rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych Dz. U. poz. 1159	Ujednolicenie poziomów alertowych określanych w Planach Działań Krótkoterminowych, ustanowionych w poszczególnych województwach oraz sposobu informowania obywateli o niedostatecznej jakości powietrza (np. poprzez uszczegółowienie zasad sporządzania tych planów, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych – Dz. U. poz. 1159).	Niezrealizowany	W skontrolowanych przez NIK gminach uzdrowiskowych, w latach 2018–2022, ogłoszono łącznie między 356 a 488 komunikatów (alertów) dla poszczególnych stopni zagrożenia zanieczyszczeniem powietrza pyłem zawieszonym PM10, określonych w poszczególnych planach działań krótkoterminowych (ustanowionych na podstawie art. 92 ustawy Prawo ochrony środowiska). Kontrola wykazała przy tym, że system powiadamiania o niedostatecznej jakości powietrza w obecnym kształcie jest nieprzejrzysty (występowały pewne różnice w poszczególnych stopniach zagrożenia w różnych województwach). Dodatkowo stwarzał on nadmierne ryzyko przekazania danych przez kolejnych uczestników tego systemu (Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego – Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego – gminy) w odmienny sposób od informacji źródłowych (Główny Inspektorat Ochrony Środowiska). Zgromadzone w toku kontroli dane dotyczące liczby tych powiadomień, w odniesieniu do poszczególnych gmin uzdrowiskowych, w każdym przypadku były rozbieżne biorąc pod uwagę wskazane jednostki uczestniczące w tym systemie.
71.	Wykonywanie obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży (dział: zdrowie)	D/23/510	prawne uregulowania dostrzeżonych problemów bez wskazania aktu prawnego	Doprowadzenie do informatyzacji dokumentowania obowiązkowych szczepień ochronnych, dla zapewnienia monitorowania i analizy stanu ich realizacji.	Niezrealizowany	Generalny Inspektor Sanitarny (GIS) nie dysponował wiarygodnymi danymi dotyczącymi liczby osób, które powinny zostać zaszczepione, liczby osób zaszczepionych oraz skali odmów. Tłumaczył to faktem, że obecna forma zbierania informacji o szczepieniach nie pozwala na analizę danych umożliwiających szczegółowe monitorowanie realizacji obowiązku szczepień ochronnych dzieci i młodzieży. Ponad połowa skontrolowanych PSSE informację o liczbie dzieci i młodzieży, która powinna zostać zaszczepiona, czerpała ze sprawozdań MZ-54, przekazanych im przez POZ. Pozostałe PSSE, mimo otrzymywania z POZ takich samych sprawozdań, nie potrafiły wskazać populacji zobowiązanej do zaszczepienia. Ręczny sposób dokumentowania szczepień spowodował, że Główny Inspektor Sanitarny, powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne i placówki podstawowej opieki zdrowotnej nie dysponowały wiarygodnymi danymi dotyczącymi liczby osób, które powinny zostać zaszczepione, liczby osób zaszczepionych czy skali odmów. W sprawozdaniach raportowano dane nie odzwierciedlające rzeczywistego stanu wyszczepienia populacji. W konsekwencji

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie egzekwowały obowiązku szczepień. Wniosek ma na celu zapewnienie monitorowania i analizy stanu realizacji poziomu wyszczepienia społeczeństwa. W trakcie prac roboczej grupy ds. elektronicznej karty szczepień GIS zgłaszał propozycje, by wprowadzić powszechny obowiązek elektronicznego dokumentowania szczepień. Jednak prace nad projektem ustawy w tym zakresie zostały przerwane z uwagi na nieusunięcie braków formalnych przez MZ we wniosku złożonym w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (sierpień 2023 r.).
72.	Zabezpieczenie państwa w krew i jej składniki (dział: zdrowie)	P/23/081	ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi Dz. U. z 2024 r. poz. 1782	NIK wniosła do Ministra Zdrowia o dostosowanie, we współpracy z Narodowym Centrum Krwi (NCK) oraz jednostkami organizacyjnymi publicznej służby krwi zasad przeliczania objętości poszczególnych składników krwi na krew pełną do aktualnych potrzeb z uwzględnieniem ewentualnego wprowadzenia odpowiednich zmian w przepisach prawa.	Zrealizowany częściowo	Ustalone przez Narodowe Centrum Krwi i wdrożone w regionalnych centrach krwiodawstwa i krwiolecznictwa rekomendacje w zakresie przeliczania objętości składników krwi na krew pełną były niezgodne z ustawą o publicznej służbie krwi. NCK ustalając rekomendacje w zakresie przeliczania objętości składników krwi na krew pełną, dokonało tego niezgodnie z przepisami ustawy o publicznej służbie krwi. Następnie nie nadzorowało sposobu ich realizacji przez Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa (RCKiK lub RC). W związku z tym ta nieprawidłowa procedura przeliczania objętości składników krwi na krew pełną była stosowana we wszystkich skontrolowanych RC. Kontrola wykazała również przypadki przeliczeń niezgodnych z tą ustawą. Ponadto mimo potrzeby zaktualizowania zasad dokonywania takich przeliczeń, nie zgłaszano Ministrowi Zdrowia propozycji zmian ustawowych w tym zakresie. Proponowana zmiana ma na celu zapewnienie przeliczania objętości składników krwi na krew pełną zgodnie z przepisami ustawy o publicznej służbie krwi.
73.	Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych (dział: rolnictwo)	P/24/093	prawne uregulowania dostrzeżonych problemów bez wskazania aktu prawnego	Wprowadzenie skutecznych narzędzi w walce ze zjawiskiem bezdomności zwierząt domowych w postaci powszechnego i obowiązkowego znakowania psów i kotów oraz rejestru zwierząt oznakowanych, służącemu zapewnieniu identyfikowalności zwierząt domowych.	w trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	Znakowanie zwierząt domowych pozwala na identyfikację zwierzęcia i jego opiekuna. Wzmacnia odpowiedzialność właścicielską. W przypadku zwierząt, które uciekły albo zabłąkały się, umożliwia odnalezienie dotychczasowego opiekuna i oddanie mu zwierzęcia, a w konsekwencji znacząco obniża koszty opieki nad zwierzętami bezdomnymi ponoszone przez gminę. Znakowanie jest istotne w zakresie ochrony konsumenta w wypadku nabycia zwierzęcia i odpowiedzialności sprzedawcy zwierzęcia. Przepisy prawa powszechnie obowiązującego w Polsce nie przewidują obowiązkowego znakowania właścicielskich zwierząt domowych na terenie całego kraju, a jedynie możliwość

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						wprowadzenia planów znakowania zwierząt w gminie, obowiązujących lokalnie. Oznacza to, że każda gmina w Polsce może, ale nie musi, wprowadzić plan znakowania zwierząt domowych na swoim terenie. Wyniki kontroli NIK potwierdzają, że gminy korzystają z tego rodzaju narzędzi w ograniczonym zakresie, natomiast rosną ich wydatki na opiekę nad bezdomnymi zwierzętami – w 2023 r. w porównaniu do 2019 r. wydatki wzrosły o 85 %. Również problem bezdomności utrzymuje się (w 2023 r. kontrolowane gminy wyłapały o 1 % więcej bezdomnych zwierząt niż w 2019 r.).
74.	Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych (dział: rolnictwo)	P/24/093	prawne uregulowania dostrzeżonych problemów bez wskazania aktu prawnego	Wprowadzenie skutecznych narzędzi w walce ze zjawiskiem bezdomności zwierząt domowych w postaci powszechnego trwałego ubezpłodnienia psów i kotów z uwzględnieniem przeciwwskazań fizjologicznych i weterynaryjnych, z wyjątkiem zwierząt utrzymywanych w celach hodowlanych, a także zapewnienie mechanizmów wsparcia finansowego ich opiekunów, dla których koszt tego zabiegu byłby nadmiernym obciążeniem.	w trakcie prac legislacyjnych przez Sejm	Ubezpłodnienie zwierząt domowych jest skutecznym narzędziem w walce ze zjawiskiem bezdomności zwierząt domowych. Światowa Organizacja Zdrowia Zwierząt (WOAH) w Kodeksie zdrowia zwierząt lądowych wydała rekomendacje dotyczące środków zarządzania populacją psów, zgodnie z którymi skutecznymi narzędziami są: – kontrola rozrodu (ubezpłodnienie zwierząt), która zapobiega narodzinom niechcianych szczeniąt, pomaga rozwiązać problem braku równowagi między reprodukcją zwierząt a popytem na nie, a także zmniejsza liczebność populacji psów bezdomnych; – metoda „wyłapać, wykastrować, zaszczepić i zwrócić” polegająca na tym, że we współpracy z lokalną społecznością, bezdomne zwierzęta są wyłapywane, zapewniana jest im opieka zdrowotna, oceniane są pod kątem adopcji, a jeśli adopcja nie jest możliwa – sterylizowane i wydawane lokalnej społeczności w miejscu schwytania lub w jego pobliżu. Metoda ta jest stosowana w Polsce w odniesieniu do kotów wolno żyjących (fakultatywnie). Ww. metody należy stosować łącznie z m.in.: powszechną rejestracją i identyfikacją zwierząt oraz promowaniem odpowiedzialnego posiadania zwierząt. Obowiązujący w Polsce model zapobiegania bezdomności zwierząt bezdomnych opiera się na fakultatywności planów kastracji lub sterylizacji zwierząt domowych, co nie sprzyja ograniczeniu zjawiska bezdomności zwierząt domowych. Wydatki kontrolowanych gmin na opiekę nad bezdomnymi zwierzętami – w 2023 r. w porównaniu do 2019 r. wzrosły o 85 %. Również problem bezdomności utrzymuje się (w 2023 r. kontrolowane gminy wyłapały o 1% więcej bezdomnych zwierząt niż w 2019 r.).

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
75.	Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych (dział: rolnictwo)	P/24/093	ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt Dz. U. z 2023 r. poz. 1580, ze zm.	Wydłużenie okresu obowiązywania programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt, wraz z obowiązkiem ich aktualizacji w zakresie finansowania w związku z rocznym planowaniem i wykonaniem budżetu jst, co umożliwiłoby planowanie i monitorowanie realizacji zadań z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt w długim okresie.	Niezrealizowany	Zgodnie z obowiązującymi przepisami program opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt jest podstawowym dokumentem planistycznym, o charakterze rocznym. Zgodnie z treścią art. 11a ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt, rada gminy określa program, w drodze uchwały, corocznie do dnia 31 marca. Planowanie roczne, z punktu widzenia zarządczego, wiąże się z koncentracją na realizacji bieżących zadań (opieka nad zwierzętami bezdomnymi), a nie na zapobieganiu bezdomności zwierząt (osiągnięciu celu długoterminowego). Realizacja tego wniosku umożliwi planowanie i monitorowanie realizacji zadań z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt w długim okresie. Ponadto wniosek ten odpowiada postulatowi gmin objętych badaniami kwestionariuszowymi w toku niniejszej kontroli, z których znaczna część – 319 gmin (tj. 35,6 % ogółu, które udzieliły odpowiedzi) uznała za zasadne wydłużenie okresów obowiązywania ww. programu.
76.	Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych (dział: rolnictwo)	P/24/093	ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt Dz. U. z 2023 r. poz. 1580, ze zm.	Wprowadzenie do ustawy o ochronie zwierząt przepisu zobowiązującego gminy do przeprowadzenia, co najmniej dwa razy w roku, kontroli na miejscu u wykonawców opieki nad zwierzętami, którzy w imieniu i na rzecz gminy wykonują zadanie własne gminy. Kontrola powinna dotyczyć warunków bytowych zwierząt i stopnia realizacji obowiązków przyjętych przez podmiot prowadzący opiekę nad zwierzętami bezdomnymi (znakowania, obowiązkowej kastracji/sterylizacji, opieki weterynaryjnej, adopcji).	Niezrealizowany	Wprowadzenie do ustawy o ochronie zwierząt przepisu zobowiązującego gminy do przeprowadzenia, co najmniej dwa razy w roku, kontroli na miejscu u wykonawców opieki nad zwierzętami, którzy w imieniu i na rzecz gminy wykonują zadanie własne gminy powinno sprzyjać skuteczniejszej kontroli zarządczej wydatków gmin i zapewnieniu dobrostanu zwierząt bezdomnych, za które odpowiadają gminy. Wyniki kontroli NIK wskazują, że: – większość gmin (64,3 %) w umowach nie zamieszczało postanowień istotnych dla właściwej realizacji zadań tj. m.in. prawa prowadzenia przez gminę kontroli prawidłowości realizacji zadań polegających na odławianiu bezdomnych zwierząt z terenu gminy i zapewnienia im miejsca i opieki w schronisku, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli na miejscu, w schronisku dotyczących zapewnienia warunków bytowych zwierząt i stopnia realizacji przyjętych przez podmiot prowadzący schronisko zobowiązań (znakowania, obowiązkowej kastracji/sterylizacji, opieki weterynaryjnej, adopcji); – większość gmin (78,6 %) nie przeprowadziło żadnej kontroli na miejscu w schronisku, a jeżeli wykonywały wizytacje (ogłędziny) postępowały nierzetelnie tj. nie dokumentowały ich przebiegu, nie identyfikowały nieprawidłowości w schroniskach, w których

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						stwierdzano niewłaściwą opiekę w toku interwencji organizacji społecznych i organów ścigania, albo innych kontroli. Kontrola gminy ma na celu zbadanie, czy powierzone danemu schronisku zadanie jest wykonywane zgodnie z podjętą w tym przedmiocie uchwałą (programem) i zawartą umową.
77.	Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych (dział: administracja publiczna, rolnictwo)	P/24/093	Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt Dz. U. z 2023 r. poz. 1075, ze zm.	Uznanie za działalność nadzorowaną, objętą nadzorem weterynaryjnym określonym w przepisach ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, prowadzenia wszystkich miejsc przetrzymywania odłowionych zwierząt (obecnie art. 1 pkt 1 lit. j ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt zalicza do takich miejsc jedynie schroniska).	Niezrealizowany	Obecnie art. 1 pkt 1 lit. j uoizz zalicza do miejsc objętych nadzorem weterynaryjnym jedynie schroniska dla zwierząt (ich prowadzenie stanowi działalność nadzorowaną). Stosownie do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt (Dz.U. Nr 116, poz. 753) zwierzęta po wyłapaniu powinny zostać niezwłocznie przewiezione do schroniska lub miejsca przetrzymywania wyłapanych zwierząt przed przewiezieniem do schroniska (§ 6 rozporządzenia). Wyniki kontroli NIK wskazują, że wyłapane z terenu gminy zwierzęta (21,4% gmin objętych kontrolą) trafiały do podmiotów nieobjętych nadzorem weterynaryjnym i przebywały tam długotrwale. W takich miejscach (przyliskach, hotelach dla zwierząt, punktach przetrzymywania zwierząt) niepodlegających nadzorowi Inspekcji Weterynaryjnej nie ma konieczności zapewnienia warunków takich jak w schroniskach. Inspekcja Weterynaryjna nie może odmówić bądź wstrzymać prowadzenia takiego miejsca, nawet jeśli nie spełnia ono elementarnych wymagań. Ponadto miejsca takie nie muszą spełniać wymagań określonych dla schronisk (często kosztownych), co powoduje nieuzasadnione uprzywilejowanie ich pozycji rynkowej. Objęcie takich miejsc nadzorem weterynaryjnym przyczyni się do zapewnienia dobrostanu zwierząt domowych przebywających w tych miejscach.
78.	Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych (dział: rolnictwo)	P/24/093	prawne uregulowania dostrzeżonych problemów bez wskazania aktu prawnego	Określenie warunków (standardów) opieki nad bezdomnymi zwierzętami w miejscu czasowego przetrzymywania zwierząt, w tym maksymalnego czasu ich pobytu, przy jednoczesnym zapewnieniu mechanizmów kontroli prawidłowości jej wykonywania,	Niezrealizowany	Stosownie do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt (Dz.U. Nr 116 poz. 753) zwierzęta po wyłapaniu powinny zostać niezwłocznie przewiezione do schroniska lub miejsca przetrzymywania wyłapanych zwierząt przed przewiezieniem do schroniska (§ 6 rozporządzenia). Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami schronisko dla zwierząt to miejsce przeznaczone do opieki nad zwierzętami domowymi spełniające warunki

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
				w tym ewidencji zwierząt tam przebywających (aktualnie zwierzęta mogą być przetrzymywane w punktach tymczasowych bezterminowo).		określone w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (art. 4 pkt 25 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt), w szczególności objęte systemowym nadzorem weterynaryjnym oraz spełniające wymagania weterynaryjne, określone rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wyniki kontroli NIK wskazują, że wyłapane z terenu gminy zwierzęta (21,4% gmin objętych kontrolą) trafiały do podmiotów nieobjętych nadzorem weterynaryjnym i przebywały tam długotrwale. W efekcie nie prowadzono obligatoryjnej sterylizacji albo kastracji zwierząt bezdomnych, które powinny być przeprowadzone w schroniskach dla zwierząt. W przytuliskach, punktach przetrzymywania zwierząt, hotelach, nie ma konieczności zapewnienia warunków takich jak w schroniskach, nie określono też czasu pobytu w nich zwierzęcia przed przewiezieniem go do schroniska. Aktualnie zwierzęta (przed ich przekazaniem do schroniska) mogą przebywać tam bezterminowo. Punkty te nie muszą spełniać wymagań, stawianych schroniskom. Określenie warunków (standardów) opieki nad bezdomnymi zwierzętami w miejscu czasowego przetrzymywania zwierząt przyczyni się do zapewnienia dobrostanu zwierząt domowych przebywających w takich miejscach.
79.	Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych (dział: rolnictwo)	P/24/093	ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt Dz. U. z 2023 r. poz. 1075, ze zm.	Ustalenie, że podjęcie działalności polegającej na prowadzeniu schroniska jest dopuszczalne dopiero po stwierdzeniu przez Powiatowego Lekarza Weterynarii (PLW), w drodze decyzji, spełniania wymagań weterynaryjnych określonych dla prowadzenia tego rodzaju działalności (obecnie otwarcie schroniska jest dopuszczalne już po pisemnym zgłoszeniu PLW zamiaru jego prowadzenia bez weryfikacji przez organy nadzoru weterynaryjnego warunków, jakie w nim zapewniono – art. 5 ust. 1	w trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	W aktualnym stanie prawnym otwarcie schroniska jest dopuszczalne już po pisemnym zgłoszeniu powiatowemu lekarzowi weterynarii takiego zamiaru, bez uprzedniego sprawdzenia warunków, jakie zapewniono w schronisku (art. 5 ust. 1 pkt 2 i ust. 9 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt). Taki tryb rejestracji schronisk, wyłącznie na podstawie zgłoszenia (bez konieczności uprzedniego skontrolowania zapewnionych zwierzętom warunków), umożliwi funkcjonowanie schronisk niespełniających wymagań weterynaryjnych do czasu przeprowadzenia pierwszej kontroli PLW w schronisku. Wprowadzenie takich rozwiązań pozwoli zapewnić dobrostan bezdomnych zwierząt domowych przebywających w schroniskach, od „pierwszego dnia pobytu”.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
				pkt 2 i ust. 9 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt).		
80.	Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych (dział: rolnictwo)	P/24/093	ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt Dz. U. z 2023 r. poz. 1580, ze zm.	W celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych, określenie – w ustawie o ochronie zwierząt – definicji kota wolno żyjącego oraz uwzględnienie zagadnień związanych z opieką nad zwierzętami domowymi (odpowiedzialność, finansowanie opieki) w wypadku śmierci, choroby dotychczasowego opiekuna i innych sytuacji związanych z brakiem możliwości sprawowania opieki.	w trakcie prac legislacyjnych przez Sejm	Izba zdiagnozowała konieczność zapewnienia miejsca zwierzętom odebranych czasowo właścicielom/opiekunom albo których właściciel/opiekun zmarł lub ze względu na niejasny status tych zwierząt w schronisku dla zwierząt (w badaniu kwestionariuszowym tak odpowiedziało 131 gmin tj. 14,3 % gmin, które udzieliły informacji na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK) oraz problemy definicyjne dotyczące kota wolno żyjącego, co rzutuje na zakres obowiązkowych zadań własnych gmin (opieka nad tymi zwierzętami). Koty wolno żyjące nie mają definicji ustawowej, bywają mylone ze zwierzętami dzikimi (wolno żyjącymi), którymi zgodnie z ustawą są zwierzęta nieudomowione żyjące w warunkach niezależnych od człowieka (art. 4 pkt 21 ustawy o ochronie zwierząt). Koty wolno żyjące nie są zwierzętami bezdomnymi w rozumieniu ustawy o ochronie zwierząt. Nie należy ich wyłapywać i wywozić do schronisk, wyjątek stanowi sytuacja, gdy zwierzę stwarza poważne zagrożenie dla ludzi lub innych zwierząt, a także w związku z realizacją opieki nad nimi (np. opieka weterynaryjna, w tym leczenie, wykonanie sterylizacji lub kastracji zwierząt w gminie służących ograniczeniu ich populacji). Z kolei kotom bezdomnym należy zapewnić miejsce w schronisku dla zwierząt, gdzie obowiązkiem jest m.in. ich kastracja. Ponad połowa gmin (57,1 %) nie zapewniała miejsca w schronisku bezdomnym kotom, najczęściej wskazując, że problem takich kotów na ich terenie nie występuje. Odnośnie do kotów wolno żyjących gminy nie zawsze rzetelnie lub prawidłowo określały zakres opieki nad tymi zwierzętami (np. niejednoznacznie, przerzucając ją na organizacje społeczne) czy środki finansowe, które zamierzają przeznaczyć na to zadanie (50 %). Nie rozróżniały również kotów bezdomnych od wolno żyjących.
81.	Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych (dział: finanse publiczne)	P/24/093	rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji	Zmiana rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł	Niezrealizowany	Określenie rozdziału, w którym ujmowane będą wydatki na finansowanie programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt, umożliwi gromadzenie i analizę danych finansowych o wykonaniu programów. Obecnie brak jest danych na temat łącznych wydatków gmin na realizację zadania publicznego

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
			dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych Dz. U. z 2022 r. poz. 513, ze zm.	zagranicznych poprzez określenie rozdziału, w którym ujmowane będą wydatki na finansowanie programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt, co umożliwi gromadzenie i analizę danych finansowych o ich wykonaniu.		polegającego na zapobieganiu bezdomności zwierząt i opiece nad zwierzętami bezdomnymi. Sposób klasyfikacji wydatków publicznych nie pozwala określić zagregowanej kwoty wydatków wykonanych, związanych z realizacją programów. Wydatki gmin są ujmowane w budżecie jst w dwóch rozdziałach klasyfikacji budżetowej: – rozdz. 90013 – Schroniska dla zwierząt, – rozdz. 90095 – Pozostała działalność, w którym mogą być wykazywane także inne wydatki z zakresu gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (dział 900), niezwiązane z realizacją programu. Określenie odpowiedniej podziałki klasyfikacji budżetowej pozwoli zweryfikować wydatki publiczne w relacji do stopnia realizacji celu w zakresie zapobiegania bezdomności zwierząt (rozliczalność zadań publicznych).
82.	Ograniczenie strat wody w systemach wodociągowych w województwie zachodniopomorskim (dział: gospodarka wodna)	P/24/084	ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków Dz. U. z 2024 r. poz. 757	Wprowadzenie uregulowań prawnych do ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków dotyczących zobowiązania przedsiębiorstw wodociągowych do informowania odbiorców usług wodnych o kosztach i wysokościach strat wody w użytkowanej sieci wodociągowej.	Niezrealizowany	Zasoby wody pitnej nieustannie maleją, koszty jej produkcji stale wzrastają, a straty wody znacznie przyczyniają się do zwiększania tych kosztów. Podwyższone i wysokie straty wody, a także tendencja wzrostowa w tym zakresie, powinny wymuszać na przedsiębiorstwach wodociągowo – kanalizacyjnych wdrażanie systemów kontroli, oceny wielkości strat oraz rzetelną analizę przyczyn ich powstawania. Nie wszystkie skontrolowane przedsiębiorstwa przekazywały właścicielom – organom wykonawczym gmin – informacje dotyczące wysokości strat wody. Żadna z kontrolowanych jednostek nie przekazywała odbiorcom usług wodnych informacji o takich stratach oraz o kosztach generowanych przez przedsiębiorstwa z tego tytułu. Udostępnianie takich informacji ma istotny wpływ na podejmowanie działań ograniczających straty wody. Sprzyja skuteczniejszej ochronie ograniczonych zasobów wody, redukcji produkcji środków do uzdatniania wody, a także ograniczania zużycia energii oraz innych kosztów powstałych w związku z wyciekami (np. dotyczących osiadania budynków lub zapadania dróg).
83.	Działania organów administracji publicznej na rzecz zapobiegania	P/23/039	ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach Dz. U.	Podjęcie działań w celu zapewnienia pełnej transpozycji do polskiego porządku prawnego przepisów z zakresu rozszerzonej	Niezrealizowany	Minister Klimatu i Środowiska, w ramach prowadzonych prac legislacyjnych mających na celu uregulowanie zasad zapobiegania powstawaniu odpadów, nie zapewnił skutecznego przygotowania pełnej transpozycji do polskiego porządku prawnego przepisów dotyczących systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta,

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
	powstawaniu odpadów i zapewnienia recyklingu (dział: klimat)		z 2023 r. poz. 1587, ze zm.	odpowiedzialności producenta (ROP).		określonych w art. 8a dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy (Dz. Urz. UE L 312 z 22.11.2008, str. 3, ze zm. (zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/851 z 30 maja 2018 r. – Dz. Urz. UE L 150 z 14.06.2018, str. 109). W efekcie takiego postępowania Komisja Europejska – w lutym 2024 r.– podjęła kroki prawne przeciwko Polsce. Minister w kwietniu 2024 r. poinformował Komisję Europejską m.in. o wznowieniu prac nad systemem ROP, które do dnia zakończenia kontroli NIK tj. do 26 września 2024 r. były nadal w fazie koncepcyjnej. W związku z tym, ograniczona była realizacja obowiązku pokrywania przez producentów kosztów związanych z wprowadzaniem przez nich do obrotu produktów m.in. w zakresie selektywnego zbierania i recyklingu odpadów powstałych z wprowadzonych produktów. Brak tego mechanizmu nie sprzyjał zwiększeniu ilości zbieranych i przetwarzanych odpadów.
84.	Działania organów administracji publicznej na rzecz zapobiegania powstawaniu odpadów i zapewnienia recyklingu (dział: klimat)	P/23/039	ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Dz. U. z 2024 r. poz. 399, ze zm.	Podjęcie działań w celu zapewnienia doprecyzowania w art. 6r ust. 1ab ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (ucpg) zasad prowadzenia wyodrębnionego rachunku bankowego do gromadzenia środków z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi – w sposób gwarantujący zachowanie przejrzystości gromadzenia środków i ich wydatkowania na cele określone w art. 6r ust. 2– 2b ucpg – z uwzględnieniem konieczności zachowania zgodności z przepisami ustawy o finansach publicznych.	Niezrealizowany	We wszystkich gminach zostały założone rachunki dla środków z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, zgodnie z art. 6r ust. 1ab ucpg. Sposób prowadzenia tego wydzielonego rachunku budził wiele wątpliwości interpretacyjnych, w szczególności w kontekście art. 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zgodnie z którym jednostki budżetowe pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Środki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi były w skontrolowanych urzędach gmin przekazywane na koniec każdego dnia – na rachunek podstawowy budżetu. Biorąc powyższe pod uwagę, zdaniem NIK, zasady funkcjonowania rachunku wydzielonego do gromadzenia wpływów z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi wymagają jednoznacznego doprecyzowania. Obecna praktyka przekazywania – na koniec każdego dnia – środków zgromadzonych na ww. rachunku na rachunek dochodów jednostki samorządu terytorialnego nie stanowi racjonalnego uzasadnienia do utrzymywania takiego wydzielonego rachunku.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
85.	Funkcjonowanie systemów zarządzania kryzysowego na kolei (dział: transport)	P/23/017	ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym Dz. U. z 2023 r. poz. 122, ze zm.	Podjęcie działań legislacyjnych mających na celu dookreślenie zakresu rzeczowego planów zarządzania kryzysowego ministrów i kierowników urzędów centralnych, o których mowa w ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.	Niezrealizowany	Obecnie obowiązujące przepisy ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym w sposób niejednolity określają wymogi co do zawartości planów zarządzania kryzysowego opracowywanych na różnych szczeblach administracji publicznej. Zdaniem NIK – celem zapewnienia spójności i komplementarności planów zarządzania kryzysowego wszystkich organów administracji publicznej – plany zarządzania kryzysowego ministrów i kierowników urzędów centralnych, poza elementami wyszczególnionymi w art. 12 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym powinny, uwzględniając specyfikę danego działu, obejmować również odpowiednie elementy określone w art. 5 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, który to przepis należy traktować jako ogólny wzorzec, określający zakres informacji przewidziany dla planów zarządzania kryzysowego tworzonych przez poszczególne organy administracji publicznej, zgodnie z ich właściwością.
86.	Funkcjonowanie publicznych uczelni muzycznych (dział: szkolnictwo wyższe i nauka)	P/24/090	ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, ze zm.	Podjęcie działań mających na celu dokonanie zmian w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce polegających na określeniu w art. 408 tej ustawy podstawy prowadzenia gospodarki finansowej publicznych uczelni od 1 stycznia roku budżetowego do dnia przyjęcia planu rzeczowo-finansowego na ten rok.	Niezrealizowany	Do czasu przyjęcia planu rzeczowo-finansowego, które z reguły ma miejsce w maju bądź czerwcu danego roku budżetowego, gospodarka finansowa uczelni prowadzona jest na podstawie projektów tych planów/prowizoriów budżetowych. Dla ich opracowania podstawę stanowią regulacje wewnętrzne, co w ocenie NIK nie jest wystarczające. Umocowanie do prowadzenia tej gospodarki na podstawie takich dokumentów bądź w inny sposób, powinno znaleźć odzwierciedlenie w przepisach prawa powszechnie obowiązującego.
87.	Funkcjonowanie administracji miar (dział: gospodarka)	P/23/088	rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu	Uwzględnienie w katalogu, określonym w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu	Niezrealizowany	Z dniem 1 czerwca 2021 r. wszedł w życie art. 19 ust. 3a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1251), obligujący kierującego pojazdem podczas przejazdu autostradą i drogą ekspresową do zachowania minimalnego odstępu między pojazdem, którym kieruje, a pojazdem jadącym przed nim na tym samym pasie ruchu. Odstęp ten wyrażony w metrach ma być nie mniejszy niż połowa liczby określającej prędkość pojazdu, którym porusza się kierujący, wyrażonej w kilometrach na godzinę. W katalogu przyrządów pomiarowych wymienionych w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
			tej kontroli Dz. U. poz. 885	przrządów stosowanych do pomiaru odległości pomiędzy pojazdami w kontroli ruchu drogowego.		podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu tej kontroli, nie wskazano przrządów do pomiaru odległości jako podlegających prawnej kontroli metrologicznej. Tym samym organy administracji miar nie zostały upoważnione do legalizacji urządzeń służących uprawnionym organom do pomiaru odległości pomiędzy pojazdami na autostradach i drogach szybkiego ruchu. Natomiast wykorzystywane w tym celu przrządy do pomiaru prędkości z funkcją pomiaru odległości podlegają prawnej kontroli metrologicznej wyłącznie w zakresie pomiaru prędkości. Wykonywane w ten sposób pomiary odległości, stanowiące podstawę do ukarania kierowcy pojazdu, niosą istotne ryzyko kwestionowania takich pomiarów.
88.	Funkcjonowanie administracji miar (dział: gospodarka)	P/23/088	ustawa z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach Dz. U. z 2022 r. poz. 2063	Wprowadzenie do ustawy Prawo o miarach regulacji nakazującej przedsiębiorcom, prowadzącym działalność gospodarczą związaną z użytkowaniem przrządów pomiarowych, powiadamianie właściwego organu administracji miar o fakcie rozpoczęcia prowadzenia, jak również zaprzestania (lub ewentualnego zawieszenia) działalności w zakresie w którym są te przrządy wykorzystywane, w tym o liczbie i rodzaju używanych przrządów pomiarowych. Obowiązkowi temu powinny towarzyszyć odpowiednie uregulowania, także w Prawie o miarach, dotyczące prowadzenia przez organy administracji miar baz danych w tym zakresie. Szczegółowe zasady gromadzenia tych danych powinny być określone w akcie wykonawczym.	Niezrealizowany	Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach, organy administracji miar sprawują nadzór nad wykonaniem przepisów tej ustawy. Nadzór ten sprawowany jest na podstawie kontroli przeprowadzanych przez upoważnionych pracowników urzędów miar (art. 21 ust. 2 Prawa o miarach). Niniejsza kontrola administracji miar wykazała, że obowiązujący stan prawny ma niekorzystny wpływ na skuteczność nadzoru w odniesieniu do przestrzegania prawa przez przedsiębiorców użytkujących przrządy pomiarowe poprzez brak kompletnych danych o liczbie i rodzaju przrządów pomiarowych użytkowanych przez nich w obrocie gospodarczym. W Prawie o miarach oraz w przepisach wykonawczych do tej ustawy, nie stworzono mechanizmów zapewniających przekazywanie organom administracji miar danych o użytkowanych przrządach pomiarowych. Brak jest obowiązku, po stronie przedsiębiorców, zgłaszania administracji miar faktu prowadzenia (jak również zaprzestania) działalności w której wykorzystywane są przrządy pomiarowe. Informacje te administracja miar w miarę możliwości gromadzi w systemie informatycznym ŚWITEŻ, lecz baza ta nie jest kompletna, co negatywnie wpływa na skuteczność prowadzonych kontroli oraz wykonywanie obowiązków organów administracji miar w zakresie nadzoru nad prawidłowością stosowania Prawa o miarach. Zdaniem NIK celowym jest stworzenie mechanizmów, zapewniających administracji miar posiadanie kompletnej wiedzy o użytkownikach i stosowanych przez nich przrządach pomiarowych.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr Kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
89.	Funkcjonowanie administracji miar (dział: gospodarka, sprawiedliwość)	P/23/088	ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia Dz. U. z 2024 r. poz. 977, ze zm.	Zwiększenie dopuszczalnych prawem kwot grzywnien nakładanych w drodze mandatów karnych przez upoważnionych pracowników administracji miar, adekwatnie do społecznej szkodliwości naruszeń prawa dotyczących przyrządów pomiarowych służących do odmierzania paliw ciekłych.	Niezrealizowany	W przypadku stwierdzenia przez uprawnionych pracowników Okręgowych Urzędów Miar nieprawidłowego odmierzania przez przyrządy pomiarowe ilości sprzedawanego paliwa i gazu LPG na stacjach paliw, organy administracji miar w postępowaniu mandatowym mogą nałożyć zgodnie z art. 96 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia grzywnę w wysokości do 500 zł, niezależnie od skali stwierdzonych nieprawidłowości.
90.	Funkcjonowanie administracji miar (dział: gospodarka)	P/23/088	rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać przyrządy do pomiaru prędkości pojazdów w kontroli ruchu drogowego, oraz szczegółowego zakresu badań i sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych Dz. U. z 2019 r. poz. 1081	Doprecyzowanie obowiązku sprawdzenia przyrządów do odcinkowego pomiaru prędkości przy prędkościach przekraczających wartości dopuszczalne na danym odcinku.	Niezrealizowany	Zgodnie z § 30 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać przyrządy do pomiaru prędkości pojazdów w kontroli ruchu drogowego, oraz szczegółowego zakresu badań i sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych, podczas legalizacji ponownej przyrządów do odcinkowego pomiaru prędkości należy sprawdzić m.in. czy wartości błędów wskazań przyrządu dla pomiaru wykonywanego w warunkach znamionowych użytkowania dla co najmniej 10 pomiarów różnych prędkości w zakresie pomiarowym przyrządu dla każdego mierzonego kierunku ruchu pojazdów nie przekraczają wartości błędów granicznych dopuszczalnych. Koniecznym wydaje się, aby pomiar ten obejmował sprawdzenia poprawności wskazań odcinkowych pomiarów prędkości w pełnym zakresie pomiarowym, w tym także powyżej dopuszczalnej przepisami prawa na danym odcinku drogi.

1/ Stan prawny na dzień 31 grudnia 2024 r.